PIV 12146
J. 25992

Biblioteca Bucureştilor

12
Decembrie
1999

REVISTA ASOCIAŢIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN BUCUREŞTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ION CREANGĂ

1839 - 1889

110 ani de la moarte

"Ia am fost şi eu, în lumea asta, un boţ cu ochi,
o bucată de humă însufleţită, din Humuleşti,
care nici frumos până la douăzeci de ani,
nici cuminte până la treizeci şi
nici bogat până la patruzeci nu m'am făcut.
Dar şi sărac aşa ca în anul acesta, ca în anul trecut şi
ca de când sunt, niciodată n'am fost!"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Ziua Națională a României – *Vasile GOLDIȘ, I. LUPAȘ, Lucian BLAGA* 2

Bucureștii de altădată

Paul CERNOVODEANU – Călători străini din vremea revoluției de la 1848, războiului Crimeei și epocii premergătoare Unirii 6

Ana Maria ORĂȘANU – Vechi zidiri bucureștene: Biblioteca Centrală Universitară ..10

Istoria cărții

Valentin TURLAN – Românii în Istorii ale Imperiului Otoman apărute în Europa secolelor XVII și XVIII 11

Patrimoniu

Florin PREDA – Carte de învățătură 13

In Memoriam: Zaharia Stancu

Alexandru BALACI – Evocare 14

Fănuș BĂILEȘTEANU – Zaharia Stancu și revista "Azi" 16

Autografe contemporane

Corneliu Vadim TUDOR – 50 20

Itinerar francofon

Teofil BĂLAJ – Reparații la "Coloana Infinitului (IV) 22

Meridian biblioteconomic

Jan BOMAN – Biblioteca publică din Stockholm 23

Undeva, în Europa ...

Teofil BĂLAJ – O duminică obișnuită 26

Cultură și Cartier

*** Marghita Naumescu – Pictură 28

*** Expoziția "Alexandru Vlahuță și epoca sa" 28

Agenda culturală

*** Simpozionul "1 Decembrie 1918 – Vrem să ne unim cu țara!" 29

*** Concursul de poezie – ediția a II-a. Biblioteca "I.L. Caragiale" 30

*** Apariție editorială – O carte de poezie 31

*** Consiliul Britanic își deschide porțile la Brașov 33

*** Noutăți editoriale 34

Calendarul evenimentelor culturale – decembrie 1999 37

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Cuvântare la Adunarea da la Alba-Iulia

Vasile GOLDIȘ

[...] "Unirea tuturor românilor într-un singur stat numai atunci va fi statornică şi garantată prin istoria mai departe a lumii, dacă va răspunde tuturor îndatoririlor impuse prin noua concepție a civilizațiunii şi ne va inspira datoria să nu pedepsim progenitura pentru păcatele părinților şi, ca urmare, va trebui să asigurăm tuturor neamurilor şi tuturor indivizilor conlocuitori pe pământul românesc aceleaşi drepturi şi aceleaşi datorinți. Civilizația care ne-a eliberat pretinde de la noi respectul pentru dânsa şi ne obligă să prăbuşim în noul nostru stat orice privilegiu şi să statorim ca fundament al acestui stat munca şi răsplata ei integrală.

Înaintaşii noştri pe Câmpul Libertății, în 1848, au hotărât aşa: «Națiunea română depune jurământ de credință către împăratul, către patrie şi către națiunea română». Împăratul ne-a înşelat, patria ne-a ferecat, şi ne-am trezit că numai credința în noi înşine, în neamul nostru românesc ne poate mântui. Să jurăm credință de aici înainte numai națiunii române, dar tot atunci să jurăm credință tare civilizațiunii umane. Câtă vreme vom păstra aceste credințe, neamul nostru va trăi, se va întări şi fericiți vor fi urmaşii noştri până la sfârşitul veacurilor". [...] (*Scrieri social-politice şi literare*, Editura Facla, 1976, pag.172, 174)

Discursul rostit în Sala Tronului din 14 decembrie 1918

"*Românii din Transilvania, Banat şi Țara ungurească, adunați prin reprezentanții lor legali la Alba Iulia, în ziua de 18 Noiembrie (1 Decembrie) 1918, au decretat unirea lor şi a acestor teritorii cu Regatul Român. Prin această unire, după aceea a Basarabiei, apoi a Bucovinei, s-a împlinit visul de o mie de ani al neamului românesc: Unirea într-un singur Stat a Tuturor Românilor.*

Această unire este o pretențiune a istoriei, fiindcă neamul românesc de la zămislirea sa şi până astăzi, a rămas unul şi etniceşte, posedând, între aceleaşi margini geografice, pământul Daciei lui Traian.

Deci, îmbucătățirea lui sub diferite dominațiuni străine a fost o nedreptate a Istoriei.

Această nedreptate se înlătură astăzi.

Dar unirea tuturor Românilor într-un singur stat este totodată şi o pretențiune a civilizațiunii românești. Progresul acestei civilizațiuni pretinde comuniunea națiunilor într-o unire de ordin social superior, care să asigure libertatea şi dreptatea deopotrivă pentru toate națiunile, mici şi mari. Cu națiuni etniceşte şi geograficeşte unitare, dar politiceşte rupte în bucăți, această comuniune a națiunilor este o imposibilitate.

Deci, unirea tuturor Românilor într-un singur stat rectifică o mare greşeală a istoriei şi se confirmă necesităților civilizațiunii omeneşti. Tot astfel însă scopul istoric al acestei reuniuni integrale a națiunii române are să fie potrivit cauzei sale eficiente. Această unire pe deoparte ar trebui să înfăptuiască gradat egalitatea condițiunilor de viață pentru toți indivizii care o alcătuiesc, pe de altă parte ea va trebui să se întemeieze pe principiul de libertate şi egalei îndreptățiri a neamurilor". [...] (*Scrieri social-politice şi literare*, Editura Facla, 1976, pag.172, 174)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din "Istoria Unirii Românilor"

I. LUPAȘ

"Atunci, în una din clipele de cea mai grea cumpănă din istoria românilor, după ce s-a prăbușit țarismul rusesc (1917), începu să mijească de la răsărit cea dintâi rază a soarelui dreptății: desfacerea Basarabiei din cătușele țariste, spre a se organiza mai întâi ca republică democratică moldovenească, apoi ca republică neatârnată, după care a urmat hotărârea de la *27 martie* (*9 aprilie*) *1918* prin care Sfatul Țării din Chișinău «în *puterea dreptului istoric și dreptului de neam*, pe baza principiului ca noroadele singure să-și hotărască soarta lor», a declarat că Basarabia se *unește pentru totdeauna* «*cu mama sa România*», de care fusese dezlipită fără voia ei într-un timp când capetele încoronate se credeau în drept să dispună de soarta țărilor și a popoarelor care nu le aparțineau. În textul acestei declarații erau cuprinse și câteva condiții, asupra cărora Sfatul Țării a revenit, declarând după unirea Bucovinei și a Transilvaniei, că renunță la ele «fiind încredințat că în România tuturor românilor regimul curat democratic este asigurat» (27 noiembrie-10 decembrie 1918). Sfatul coloniștilor germani din Basarabia s-a declarat la fel pentru unirea cu România (7 martie 1919).

Prăbușindu-se revoluția din octombrie 1918 și monarhia austro-ungară, li s-a dat românilor din Bucovina, ca și celor din Transilvania și Banat putința să-și rostească și ei cuvântul, arătând, în temeiul drepturilor de proprie hotărâre, cum vor să fie organizate și cârmuite în viitor provinciile locuite de dânșii. Voința lor de viață laolaltă, sub o singură stăpânire națională s-a rostit măreț prin *Congresul general al Bucovinei* care, întrunit în sala sinodală a palatului mitropolitan din Cernăuți la 15-28 noiembrie și «întrupând *suprema putere legiuitoare*, în numele suveranității naționale» a hotărât «*Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colaciu și Nistru cu Regatul României*». În aceeași zi, s-a rostit și *Sfatul național al germanilor din Bucovina* pentru unirea acestei provincii cu România.

În ce privește pe transilvănenii și bănățenii rămași în cuprinsul granițelor Ungariei, în cursul războiului sub stare de asediu, ei nu aveau putința să-și rostească liber gândul de unire cu frații de peste Carpați. Dar cei ce au pornit în pribegie, adăpostindu-se în Regatul României, au luat o parte hotărâtoare la adâncirea unei mișcări sufletești prielnice ideii de libertate și unitate națională a tuturor românilor. Simțind primejdia ce amenința din această parte unitatea Ungariei, contele Ștefan Tisza, în calitate de ministru-președinte al guvernului din Budapesta, a stors la începutul anului 1917 câtorva arhierei și fruntași intelectuali români mărturisirea mincinoasă că transilvănenii și bănățenii nu ar dori să fie dezrobiți de sub jugul ungaro-austriac. Dar o asemenea declarație nu putea să aibă nici o valoare politică izvorând din spaima unor suflete nelămurite și pe care nu le împuternicise nimeni să facă astfel de mărturisiri politice în numele poporului. Trebuie subliniat însă faptul că și în împrejurările grele de atunci s-au găsit câțiva cărturari români care, deși se aflau zilnic sub controlul polițienesc sau chiar deportați și lipsiți de libertate cetățenească, au avut totuși curajul să nu-și dea semnătura când le-a fost prezentat textul declarației comandate de contele Tisza.

Cei rămași acasă nemaifiind în stare a-și arăta liber voința, în numele lor a înțeles a rosti, chiar în cursul războiului, mulțimea prizonierilor ardeleni și bănățeni concentrați în marea tabără rusească de la *Darnița*. Aci au redactat un *memoriu* pe care l-au trimis birourilor de presă ruseți, franceze, engleze, italiene și române, mărturisind în cuvinte răspicate convingerea că în cadrul monarhiei austro-ungare orice păreri, orice legi, orice garanții – nu pot fi socotite decât ca niște simple minciuni, menite să fie călcate în picioare a doua zi. «Căci ar trebui înainte de toate să se schimbe firea celor două neamuri stăpânitoare (germani și maghiari) pentru ca ele să poată renunța la visurile lor de hegemonie absolută și de imperialism». De aceea, miile de ofițeri și soldați prizonieri în Rusia cereau să fie alipite provinciile lor la România «în numele dreptului fiecărei națiuni capabile de viață și în stare de a-și hotărî singură soarta, de a-și alege singură statul și forma prin care voiește să se guverneze».

La sfârșitul războiului mondial, redobândindu-și factorii de conducere politică ai românilor din Transilvania și Banat libertatea de rostire și de acțiune, au putut să-și spună și ei cuvântul potrivit cu dorința din tabăra de la Darnița și care era într-adevăr dorința milioanelor de suflete românești dintre Tisa și Carpați. Comitetul național al românilor din Transilvania și Banat, întrunit la Oradea Mare, în ziua de 12 octombrie 1918, prin condeiul iscusit al răposatului Vasile Goldiș a făcut o încheiere, arătând că nu mai recunoaște parlamentului și guvernului din Budapesta dreptul să reprezinte națiunea română și cerând pe seama acesteia

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

drepturile nestrămutate şi de neînstrăinat la *viaţa naţională deplină*. Această încheiere a fost înaintată parlamentului ungar de către Alexandru Vaida, la 18 octombrie, după ce, cu o zi înainte, contele Tisza rostise cuvântul de prohodire: *am pierdut războiul* – cuvânt despre care prezentatorul încheierii de la Oradea spunea că ar fi ajutat cauzei româneşti mai mult decât ar fi putut să-i ajute ei (autorii încheierii) prin lupte de zeci de ani...

«*Adunarea Naţională a tuturor românilor din Transilvania, Banat şi Ţara Ungurească*», întrunită la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie st.n.) 1918, a decretat «*Unirea acestor români şi a tuturor teritoriilor locuite de dânşii cu România*». Punctul de căpetenie al Adunării de la Alba Iulia a fost cuvântarea măiastră a lui Vasile Goldiş, care a înfăţişat temeiurile istorice şi politice ale acestei hotărâri epocale. Din fiecare frază a clasicului discurs se simte ritmul grăbit al vremii, pornirea năvalnică a sufletelor doritoare să vâslească spre limanul mântuirii. Motivarea istorică este mai concisă, mai sintetică, dar în acelaşi timp mai cuprinzătoare, fiindcă nu se mărgineşte a îmbrăţişa numai trecutul Transilvaniei, cum făcea Simion Bărnuţiu în discursul său din mai 1848, ci priveşte interesele totalităţii neamului românesc, încercând să le aducă în legătură cu istoria lumii: «Naţiunea română îşi pierde unitatea de Stat, se fărâmă prin văi sub dominaţiuni răzleţe şi una de alta neatârnătoare, pierde încopcierea cu fluviul larg şi luminos al istoriei mondiale, ca apa de ploaie în nisip parcă dispare de la suprafaţa conştiinţei umane». Când încopcierea pierdută fu regăsită iarăşi, «conştiinţa naţională săvârşi la 1859 Unirea Principatelor Române sub bunul şi luminatul Cuza Vodă, iar sângele vărsat din nou cu atâta vitejie împotriva păgânilor, la 1877, scutură şi cele din urmă zale ale lanţului, care lega România de Constantinopol şi, la 10 mai 1881, Carol de Hohenzollern aşează pe capul său coroana de Rege al României libere şi independente». Această privire istorică duce numaidecât la încheierea politică: «Naţiunile trebuiesc liberate. Între aceste naţiuni se află şi naţiunea română din Ungaria, Banat şi Transilvania. Dreptul naţiunii române de a fi liberată îl recunoaşte lumea întreagă, îl recunosc acum şi duşmanii noştri de veacuri. Dar, odată scăpată din robie, ea aleargă în braţele dulcei sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. *Libertatea acestei naţiuni înseamnă unirea ei cu Ţara Românească...*». Bătrânul Gheorghe Pop de Băseşti, la vârsta de 83 de ani, a avut fericirea să prezideze Adunarea de la Alba Iulia, rostind la sfârşitul ei cuvintele biblice ale dreptului Simion: «Acum slobozeşte, Stăpâne, pe robul tău în pace, căci văzură ochii mei mântuirea neamului românesc!»

Spre deosebire de *Congresul general al Bucovinei*, care se mulţumise a proclama «Unirea necondiţionată», Adunarea de la Alba Iulia a mai adăugat şi câteva «*principii fundamentale la alcătuirea noului stat român*», principii cuprinse în 6 puncte, despre rostul şi însemnătatea cărora s-au format în cursul timpului multe păreri greşite. S-a făcut încercarea de a le înfăţişa ca puncte dintr-un pretins program de partid.

Împotriva acestei încercări a protestat însuşi autorul care, publicându-şi mai târziu discursul, însoţit de câteva «adnotaţiuni», spune lămurit că «nu s-a dat prin hotărârea de la Alba Iulia un program politic de partid, ci s-a tâlcuit noua evanghelie a civilizaţiei umane... Nu este aici un program, ci este o doctrină, o concepţie de Stat, un ideal... Cei iniţiaţi în studiul ştiinţelor sociale vor găsi lesne documentarea acestui ideal al civilizaţiei. Deci *răspunderea istorică şi politică* pentru hotărârea de la Alba Iulia n-o are vreun partid politic, ci o are înaintea tuturor *autorul, care s-a simţit alături de sufletul poporului român*, cu adevărat iubitor de dreptate şi de libertate. Punctul 1 din art. III, acel cu libertate naţională pentru toate popoarele este transcris aproape textual din broşura aceluiaşi autor, tipărită la Arad în anul 1912, în limba maghiară, despre *Problema naţionalităţii*. Am propovăduit aceste credinţe, când făceam parte dintr-un neam asuprit, nu le-am renegat şi nu le reneg nici acum, când cu ajutorul lui Dumnezeu fac parte dintr-o naţiune stăpânitoare asupra sa în statul său propriu». (V. Goldiş, *Discursuri*, Bucureşti, 1928, pp.24-25)

Dându-şi seama de urmările politice ale hotărârii de la Alba Iulia, saşii din Transilvania, în străduinţa lor să ţină pas cu desfăşurarea firească a evenimentelor, s-au întrunit la Mediaş (8 ianuarie 1919) şi au hotărât că din această zi înainte «*poporul săsesc se consideră ca membru al imperiului român, iar fiii şi fiicele sale, ca cetăţeni ai acestui Stat*», rugând pe Dumnezeu să îndrepte spre bine pasul acesta plin de răspunderi şi să-l însoţească cu binecuvântarea sa. La fel au făcut şi şvabii din Banat care, întrunindu-se la Timişoara în ziua de 10 august 1919, au cerut alipirea Banatului *întreg* la România, fiind convinşi că sub aripile ei ocrotitoare îşi vor putea dezvolta neîmpiedicaţi caracterul naţional şi limba maternă, asigurându-şi viitorul neamului şvăbesc.
Astfel s-a desfăşurat procesul de izbăvire a Transilvaniei şi Banatului de sub cârmuirea străină, deodată cu acela de prăbuşire a monarhiei habsburgice, luând parte amândouă aceste procese împreună la îndeplinirea unei porunci istorice, care nu mai putea fi întârziată prin piedici nefireşti". (Editura Scripta, 1993, pag. 268-272)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din "Hronicul și Cîntecul vîrstelor"

Lucian BLAGA

"Pentru marea, istorica adunare națională de la Alba-Iulia, unde s-a hotărît alipirea Transilvaniei la patria-mumă, n-a fost nevoie de o deosebită pregătire a opiniei publice. Pregătirea se făcuse vreme de sute de ani. În dimineața zilei de 1 Decembrie, ca la un semnal, lumea românească a purces spre Alba-Iulia (spre Bălgrad, cum îi spuneam noi, cu vechiul nume), pe jos și cu căruțele. Fratele meu, și cu mine, luarăm și noi o trăsură. Am renunțat la călătoria cu trenul căci pînă la Alba-Iulia nu erau decît 16 km. Era o dimineață rece de iarnă. Respirația se întrupa în invizibile cristale. Pe o parte a șoselei se duceau spre Alba-Iulia scîrțîind prin făgașele zăpezii, căruțele românești, buchete de chiote și bucurie, alcătuind un singur șir, iar pe cealaltă parte se retrăgea în aceeași direcție, armata germană ce venea din România, tun după tun, ca niște pumni strînși ai tăcerii. Soldații germani fumegînd liniștiți din pipe, se uitau mirați după căruțele noastre mai grăbite. Ei își luau răgaz. Nu s-a produs nici un incident. «Uite, îi spun lui Lionel, așa – prin ger și zăpadă – se retrăgea pe vremuri Napoleon din Rusia».

La Alba-Iulia nu mi-am putut face loc în sala adunării. Lionel, care era în delegație, a intrat. Am renunțat c-o strîngere de inimă și mă consolam cu speranța că voi afla de la fratele meu cuvînt despre toate. Aveam în schimb avantajul de a putea colinda din loc în loc, toată ziua, pe cîmpul unde se aduna poporul. Era o roire de necrezut. Pe cîmp se înălțau, ici-colo, tribunele, de unde oratorii vorbeau nației. Pe vremea aceea nu erau microfoane, încît oratorii cu glasul prea mic pentru atîta lume, treceau, pentru multiplicarea ecoului, de la o tribună la alta. În ziua aceea am cunoscut ce înseamnă entuziasmul național, sincer, spontan, irezistibil, organic, masiv. Era ceva ce te făcea să uiți totul, chiar și stîngăcia și totala lipsă de rutină a oratorilor de la tribună.

Seara, în timp ce ne întorceam, cu aceeași trăsură la Sebeș, atît eu, cît și fratele meu, ne simțeam purtați de conștiința că «pusesem» temeiurile unui alt Timp, cu toate că n-am făcut decît să «participăm», tăcuți și insignifianți la un act ce se realiza prin puterea destinului. Faptul de la răscrucea zilei, cu tăria și atmosfera sa, ne comunica o conștiință istorică. Cînd am trecut prin Lancrăm, satul natal, drumul ne ducea pe lîngă cimitirul, unde, lîngă biserică, Tata își dormea somnul sub rădăcinile plopilor. Zgomotul roților pătrundea desigur pînă la el și-i cutremura oasele. «Ah, dacă ar ști Tata, ce s-a întîmplat!» zic eu fratelui meu, întorcînd capul spre crucea din cimitir. Și cît a ținut drumul prin sat n-am mai scos un cuvînt, nici eu, nici Lionel. O emoție ne strînse gîtul ca o mînă, care încetul cu încetul se înmuia, după ce voise aproape să ne sufoce. În sat era întuneric și liniște. Cînd dăm să ieșim din sat, numai ce auzim dintr-o curte, neașteptat, în noapte, un strigăt de copil: «Trăiască România dodoloață!» (acest «dodoloț» era în Lancrăm cuvîntul curent pentru «rotund»).

Sosirea în ținuturile noastre a trupelor regulate românești, de peste munți, a întîrziat mai mult decît puteam să bănuim în primele zile ale revoluției. Urmăream în imaginație etapele și număram popasurile lor posibile – pînă la noi. Întîrzierea, inexplicabilă nerăbdării noastre, ne da senzația că România era la o depărtare intolerabilă. În cele din urmă, într-o seară de decemvrie, trupele mult-așteptate și-au făcut intrarea în sufletul cetății. Entuziasmul și bucuria populației s-au manifestat într-o horă uriașă, ce-și spărgea cercul, încolăcindu-se în spirală, după modelul nebuloaselor cerești, ce încearcă o nouă închegare și un nou echilibru.

Scurt timp, după intrarea trupelor românești, moment destinat să încheie starea nesigură de tranziție și să marcheze încadrarea efectivă a poporului în statul mărit al României, fratele meu, care se însărcinase doar să supravegheze cetatea în faza de incertitudine a renunțat la Primărie, reluîndu-și activitatea de liber profesionist. Eu însumi mă retrăgeam, treptat, din apriga vîltoare ce amenința să mă țină locului. Nu aveam înclinarea de a mă pripi, dar prin freamătul celor aduse de timp, îmi făcea semne un drum, drumul meu. Țineam gata de tipar cele două volumașe *Poemele luminii* și *Pietre pentru templul meu* (aforisme). Ezitam însă. Mă întrebam dacă n-ar fi bine să mai amîn publicarea. Față de atmosfera generală de entuziasm, ce înconjura ca o luminoasă aură împlinirea visului de unire națională, aveam modestia de a recunoaște că «poezia» și «cugetările» mele nu aduceau nimic, dar absolut nimic în legătură cu realitățile istorice palpabile sau în legătură cu izbînzile concrete ale destinului nostru politic, la care luam parte totuși cu toată căldura și puritatea tinereții. Poeziile și cugetările mele ar fi putut deci să pară cu totul străine de aspira-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

țiile inerente peisajului nostru spiritual. De aci şovăirea, să le dau sau nu tiparului. Îndoiala mea a durat pînă în clipa cînd, pe la începutul lui ianuarie 1919, o bătrînă şi distinsă doamnă, care de zeci de ani trăia la Sebeş, doamna Roman, văduva ilustrului profesor universitar şi academician de pe vremuri, îmi trimise cu fata din casă – un ziar. Fata a bătut la uşă şi a intrat fîlfîind un surîs de bunăvestire în colţul gurii. Ţinea în mînă un ziar, despăturat într-un fel că puteam să-i citesc titlul de la distanţă: *Glasul Bucovinei*. Era un nou ziar, ce apărea de vreo cîteva zile la Cernăuţi sub conducerea profesorului Sextil Puşcariu. Doamna Roman însoţea ziarul cu urări de bine: numărul în chestiune aducea pe întîia şi a doua pagină un lung articol, în care Sextil Puşcariu prezenta publicului românesc *Poemele luminii* în chipul cel mai elogios cu putinţă. Se scria deci despre volum înainte ca volumul să fi apărut. Ceasul suna gîndului meu o dezlegare". (Editura Minerva, 1990, pag. 179-182)

Bucureștii de altădată

Călători străini din vremea revoluției de la 1848, războiului Crimeei și epocii premergătoare Unirii

Acad. Paul CERNOVODEANU

Jean Henri Abdolonyme Ubicini

Printre lucrările alcătuite în 1848, în vremea sau după revoluţie, amintind despre Bucureşti, menţionăm mai întâi pe cea a istoricului şi publicistului democrat francez Jean Henri Abdolonyme Ubicini (1818-1884). Simpatizant al revoluţiei din 1848, Ubicini a fost autorul mai multor scrieri privind Principatele române şi problema orientală. Informaţiile sale laconice despre Bucureşti, completate cu date statistice din Vaillant, sunt cuprinse într-una din lucrările sale, *Provinces Danubiennes et Roumaines*... apărută mai târziu la Paris, în 1856. Ubicini aminteşte tradiţia privitoare la originea numelui Capitalei de la cuvântul "bucurie", precum şi cea asupra statornicirii aici a reşedinţei domneşti după 1660. Oraşul "văzut de departe are aspectul unui uriaş sat, întins pe o circumferinţă de 4 mile, fiind străbătut de 5 străzi mari... Spaţiul cuprins între aceste străzi, presărat cu case şi grădini, păstrează numele turcesc de mahala şi alcătuieşte 96 parohii purtând fiecare numele unei biserici". Autorul citează datele statistice privitoare la populaţie ale lui Vaillant, iar printre monumentele de vază menţionează Mitropolia, spitalele Brâncovenesc, Colţea cu turnul său şi biserica Sf. Gheorghe Nou.

Căpitanul Sabatier

Căpitanul francez Sabatier, trimis în 1848 de ambasadorul francez de la Constantinopol, Jacques Aupick, împreună cu ofiţerul Dessaint în Ţările române, prezintă într-un raport date statistice, politice, economice şi militare cu privire la Principate şi Bucureşti relevând mai mult neajunsurile din oraş. Între 18 şi 25 august 1848 cei doi ofiţeri francezi au fost puşi în legătură de către consulul Franţei, Hory, cu membrii guvernului revoluţionar şi cu reprezentanţii de seamă ai vieţii publice şi cu agenţii diplomatici străini.

Iată imaginea pe care şi-a făurit-o Sabatier despre capitala noastră: "Bukarest... 100.000 locuitori... Oraşul este străbătut de un râu vijelios (*rivière torrenteuse*), Dâmboviţa, care curge din Carpaţi spre Dunăre, aproape de la nord la sud. Albia sa nu este încă închisă între maluri, iar în timpul verii formează deseori bălţi foarte vătămătoare sănătăţii. Se observă cu părere de rău lipsa unor mari lucrări de folos obştesc în această capitală a Ţării Româneşti care prezintă totuşi strălucirea marilor metropole. Cuprinde un mare număr de biserici (aproape 300), clădiri frumoase etc., dar numai câteva străzi sunt pavate şi luminate, pe când mahalalele care acoperă cea mai mare parte a suprafeţei sale sunt alcătuite din adevărate cocioabe despărţite prin maidane şi legându-se între ele numai prin drumuri prefăcute în primejdioase mocirle la cea mai mică ploaie".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Theodor König

Germanul Theodor König, care a trecut prin Bucureşti în februarie 1849, lasă însemnări lipsite de importanţă, subiective şi superficial concepute. Bucureştii i se par un loc de "pustiu şi sărăcie" (*Oede und Armuth*), fără viaţă de familie, cu femei proaste şi necioplite, luând în derâdere revoluţia de la 1848, considerată ca o "copilărie"(*Knabenreicht*), în lipsa unei burghezii pe care nu o putea alcătui "o colecţie de cizmari, croitori şi vânzători de stafide" (*ein Haufen Schuhmacher, Schneider und Rosinenverkäufer, ist noch lange kein Bürgerstand*), iar ţăranul român fiind în ochii lui "stupid, greoi şi leneş" (*der Wallachische Bauer ist stüpides, schwarfällig und faul*).

Asemenea consideraţii ridicole ne oglindesc mediocritatea acestui neamţ plin de înfumurare prostească, al cărui spirit forţat "crede că poate imita gluma rece pariziană". Celelalte aspecte pe care le-a prezentat din oraşul în care se aflau trupele lui Omer paşa şi cele ale generalului rus Alexandr Nicolaevici Lüders (1790-1874) sunt la fel de slab redate, cu aprecieri banale asupra societăţii bucureştene, tratând aspru moravurile vremii şi inegalităţile sociale de pe o poziţie demagogică care nu-i ascunde însă caracterul reacţionar.

Félix Pigeory

Nici arhitectul parizian Félix Pigeory (1812-1873), în treacăt prin Bucureşti la 17 august 1850, n-a avut o părere mai bună despre oraş, despre care se pronunţă totuşi ironic şi sentenţios în câteva rânduri lipsite de gust:

"Ţânţarii care ne-au mâncat de vii la marginea Dunării, pepenii verzi şi salatele de icre negre de Szembrin, răspântiile infecte şi dughenile din Giurgiu nu erau decât preludiul jegului, al hranei şi al prăvăliilor de lux din Bucureşti. Un compatriot pe care treburile îl reţin de mai mulţi ani în acest oraş rezumă astfel plăcerile acestui colţ binecuvântat de cer: «Aici frământăm iarna noroiul pe care-l înghiţim vara în praf...»"

Pierre Eugène Poujade

Diplomatul francez Pierre Eugène Poujade (1813-1885), consul general al Franţei la Bucureşti între 1849 şi 1854, a lăsat în amintirile sale o descriere puţin importantă, dar foarte colorată şi plină de pitoresc, a lumii bucureştene.

"Aspectul Bucureştilor – povesteşte dânsul la sosirea în Capitală – mi se păru curios, căci este oraşul contrastelor; se văd aici palate sau cel puţin clădiri frumoase şi cocioabe hidoase; trăsuri ieşite din atelierele lui Binder sau Clochez, conduse de vizitii în livrea de gală sau mari căruţe ardeleneşti ticsite ca şi corabia lui Noe, trase de 8, 10, 20 cai sau iepe cu mânjii zburdând liberi pe lângă ele; cai iuţi de rasă rusească sau ungurească şi bivoli greoi cu ochii roşii; bărbaţi eleganţi, cucoane îmbrăcate după ultima modă din Paris şi ţărani în veşminte ca pe vremea dacilor de acum 2000 de ani; arnăuţi murdar îmbrăcaţi străbătând străzile şi vânzând bragă; cofetării unde găseşti dulciuri de la Boissier, Potel şi Chabot; călugări fumându-şi luleaua la cârciume sau pe mormintele din cimitirele aşezate în mijlocul oraşului, alături de ţiganii lăutari în anteriuri largi şi lungi purtând la brâu vioara, cobza sau naiul, gata să-şi vândă serviciile la vreun botez, nuntă sau înmormântare. Viaţa orientală care se stinge, ca şi cea europeană care o înlocuieşte, merg cot la cot sau se succed ca într-o panoramă..."

După aceea, constatăm prezenţa în Bucureşti la 1851 a englezului Skeene care a lăsat o relatare destul de documentată asupra capitalei cu aprecieri în general juste. Printre monumentele mai importante el a vizitat Mitropolia, mănăstirile Radu Vodă, Sărindar şi Cotroceni. Skeene a observat şi el

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

în oraş străzile rău pavate şi urmele neşterse încă ale incendiului din 1847, dar şi înfrumuseţările aduse, clădirile noi, bine construite, precum şi grădinile, parcurile publice, şoseaua Kisseleff ş.a.

Prezentarea schematică a oraşului Bucureşti după date perimate şi compilate de la alţi autori o găsim în lucrarea *Les jeunes voyageurs en Turquie* a clericului de Sombreuil, ce nu merită să ne abatem atenţia asupra ei.

Benjamin Appert

Filantropul francez Benjamin Marie Nicolas Appert (1797-1857), care a trecut prin Bucureşti între 22 şi 25 septembrie 1851, s-a interesat de instituţiile din Capitală, constatând o bună funcţionare a spitalelor, îmbunătăţirea condiţiilor de trai în penitenciare şi înmulţirea şcolilor. În timpul şederii sale în Capitală, Appert a vizitat spitalul militar şi pe cele civile (Pantelimon, Colţea, Brâncovenesc, Mărcuţa), cazărmile militare de infanterie şi cavalerie, făcând şi o statistică a închisorilor şi deţinuţilor din ţară, precum şi un tabel privind starea instrucţiunii publice în 1851. Cu datele pe care le semnalează, Appert contribuie la înmulţirea cunoştinţelor noastre şi în acest domeniu al vieţii publice completând informaţiile privitoare la instituţiile de folos obştesc.

Warington W. Smith

Geologul englez sir Warington Wilkinson Smith (1817-1890), care atinsese hotarele Ţării Româneşti pe Dunăre în 1852, cu prilejul unei călătorii întreprinse în Turcia europeană şi Orient, s-a abătut şi pe la Bucureşti, despre societatea căruia şi-a făcut o părere destul de proastă. El consideră că poporul, ţăranii sunt "înşelaţi şi oprimaţi de câţiva boieri băţoşi şi de semeni de ai lor ce azvârlă banii în petreceri, la jocuri de cărţi, pe trăsurile aduse de la Viena, din care îşi fac un titlu de glorie şi se cufundă într-o asemenea imoralitate încât au făcut din Bucureşti oraşul cel mai corupt din Europa..."

Thibault Lefebvre

Thibault Lefebvre, avocat la Curtea de Casaţie şi membru al Societăţii de Economie politică din Paris, înfăţişează în studiile sale diplomatice şi economice privitoare la Ţara Românească înfrumuseţarea continuă şi permanentul proces de europenizare a Bucureştilor, pe care l-a vizitat în 1853: "Bucureştii, în calitatea sa de capitală, este în capul scării posedând hoteluri după moda europeană, destul de bune dacă ar fi mai ieftine şi mai curate, având de asemenea şi restaurante franţuzeşti, nemţeşti şi româneşti... Nu de multă vreme Bucureştii n-aveau pavaj; câteva scânduri aşezate de-a curmezişul străzilor permiteau trecătorilor să circule cu tot noroiul de un picior grosime. Astăzi uliţele Mogoşoaiei, Franceză, a Poştei sunt pavate. Marele drum spre Brăila, principalele artere de comunicaţie către Giurgiu şi Craiova sunt de asemenea pavate... Peste tot însă, acest pavaj făcut din pietre ascuţite este foarte neplăcut trecătorilor şi foarte stricător pentru trăsuri. Acest lucru lasă foarte mult de dorit, cu toate că e făcut cu multă cheltuială. Întreţinerea pavajului... costă 140.000 piaştri anual (51.800 fr.)".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrick O'Brien

În toamna și iarna anului 1853, vreme în care în țările noastre se aflau trupele rusești sub comanda generalului Gorceacov, a trecut prin oraș gazetarul britanic Patrick O'Brien, corespondentul unui mare cotidian londonez. Anglia, care se afla în preajma războiului cu Rusia, trimitea tot felul de observatori și reporteri prin Balcani și în Principate pentru a urmări mișcările trupelor ruse și a afla intențiile statului-major al lui Gorceacov.

O'Brien a sosit la București la 1 octombrie 1853, venind de la Constantinopol pe Marea Neagră și pe Dunăre până la Giurgiu, iar de acolo cu poștalionul. Iată care au fost impresiile sale din Bucureștii acelei vremi:

"Văzut din depărtare Bucureștii apar ca un oraș foarte drăguț. Posedă aproape 300 de biserici, dintre care două sau chiar mai multe cu turle foarte înalte; multe edificii publice sunt încoronate de turnulețe și cupole acoperite cu tinichea. Are aproape aceeași suprafață ca și Parisul, dar a treia parte a întinderii sale este ocupată de grădini... Despre hotelurile de aci nu pot spune decât foarte puțin fiind găzduit în tot timpul ședерii mele la însărcinatul englez de afaceri și consul general, Mr. Colquhoun. Îmi pare că cel mai bun ar fi Hôtel de France printre cele existente... Prețul unei camere, cu gustarea de dimineață și mâncarea de la amiază se ridică până la 4 taleri pe zi. Chiriile locuințelor sunt foarte ridicate, dar mijlocul de trai mai puțin costisitor. Casele, în afară de cele de pe străzile principale, rar sunt mai înalte de două etaje. Orașul a fost odinioară bântuit de cutremure care au slăbit terenul, de aceea locuințele trebuie să fie joase. La clădiri se întrebuințează diferite ornamente de gips, figurine, frize și se introduc și balcoane pestrițe zugrăvite sau poleite. În Franța sau Anglia acestea ar fi privite ca fiind de prost gust, însă în comparație cu conacele dărăpănate ale Turciei mi-au făcut o impresie foarte plăcută. Pe străzile mai puțin căutate găsești case mai mici acoperite cu șindrilă; intrările lor vechi și împrejurimile cu arbori sunt foarte pitorești. Palatul hospodarului (domnitorului) este o clădire modestă cu două etaje, pe o stradă principală și înconjurată de o curte mare. În prezent este nelocuită. Domnitorul, de la începutul crizei prezente și până la exilarea lui, a locuit într-o mănăstire depărtată de oraș.

Opera din București este una din cele mai frumoase și izbutite teatre ce poți găsi în orice oraș european. Pot încăpea între 700 și 800 de persoane. În prezent se găsește aci o foarte bună trupă italiană; am fost de curând într-o seară să ascult o operă de Verdi. Execuția a fost foarte bună și înfățișarea teatrului într-adevăr sclipitoare. Teatrul era plin la refuz, doamnele în loji foarte elegante, îmbrăcate după cea mai nouă modă a Parisului; m-am convins că renumita lor frumusețe nu este o poveste... Afară din București există un loc de plimbare publică... În fiecare după amiază defilează pe aci frumoasele echipaje ale boierilor și ale consulilor străini. În timpul de față este mai animată ca oricând prin prezența generalilor ruși și a statului lor major. La intrarea promenadei este ridicat un arc de triumf în onoarea împăratului Nicolae, iar la sfârșit, neterminatul palat al ultimului domnitor. Pe ambele părți ale ei este o grădină publică care, prin mărimea ei, este una din cele mai frumoase din Europa; aranjată ca un parc, cu potecuțe acoperite cu pietriș care șerpuiesc prin pădurici și printre ronduri de flori; ici și colo, în mijlocul unor lacuri verzi, fântâni țâșnitoare își aruncă spuma apelor în aer. În afară de acestea mai este un mic lac pe al cărui mal este construit un chioșc, unde în zilele de sărbătoare cântă muzica militară, în mijlocul unui rond de trandafiri. Plantarea acestei grădini a rămas de la ultimul domnitor, Bibescu, fiind făcută sub directivele lui. Chiar șoseaua este opera sa principală".

Reporterul englez își încheie descrierea prezentând câteva aspecte ale orașului, în care se aflau cantonate trupele ruse și câteva considerații istorice cunoscute, de mai mică importanță. După o vizită la Giurgiu și la Oltenița, în preajma teatrului de război ruso-turc, O'Brien se reîntoarce în decembrie 1853 la București, pe care-l părăsește apoi definitiv plecând la Viena.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Vechi zidiri bucureștene: Biblioteca Centrală Universitară

Ana Maria ORĂȘANU

Au trecut zece ani de la acel însângerat decembrie 1989 înscris în memoria comunitară ca moment de sfârşit, dar şi de început. Atunci, oameni şi locuri bucureştene au intrat în istorie, iar tributul plătit speranţelor ce se înfiripau s-a măsurat şi în jertfe; au murit oameni, s-au distrus clădiri şi bunuri materiale, între care monumente istorice şi opere ale patrimoniului cultural naţional.

Neîndoielnic, imaginea Bibliotecii Centrale Universitare, cuprinsă de flăcări şi asediată de rafalele tunurilor, se numără printre cele mai şocante. Sub ochii mulţimii adunate în Piaţa Palatului în noaptea de 22 decembrie '89 se distrugea o clădire reprezentativă pentru Bucureştii Vechi şi pierea o prestigioasă instituţie culturală împreună cu colecţiile sale de carte şi diverse alte valori artistice. Era o pierdere covârşitoare, un atentat la cultura şi civilizaţia românească.

Biblioteca Centrală Universitară, 22 decembrie 1989

Acest edificiu, iniţial Fundaţia Universitară Carol I, a fost proiectat în anul 1891 de arhitectul francez Paul Gottereau, cu ocazia împlinirii a 25 de ani de domnie ai lui Carol I de Hohenzollern. Era o iniţiativă generoasă, căci nou înfiinţata instituţie publică se punea în slujba tineretului studios oferind o bibliotecă enciclopedică cu săli de lectură, precum şi sprijin material, în burse şi ajutoare, studenţilor merituoşi dornici să-şi publice lucrări sau teze de doctorat.

Proiectul s-a materializat în două etape. În perioada anilor 1891-1895 s-a edificat corpul lateral către str. Wilson (azi, str. I.C. Dobrescu), inaugurat la 14 martie 1895 prin deschiderea marii săli de lectură. Clădirea s-a întregit abia în anul 1914, odată cu terminarea lucrărilor de construcţie la corpul central şi la cel lateral, către Ateneu. Aici funcţionau o sală de conferinţe cu 500 locuri la parter, loje şi balcoane, librăria Fundaţiilor Regale, iar la etaj – sălile de lectură şi serviciile bibliotecii.

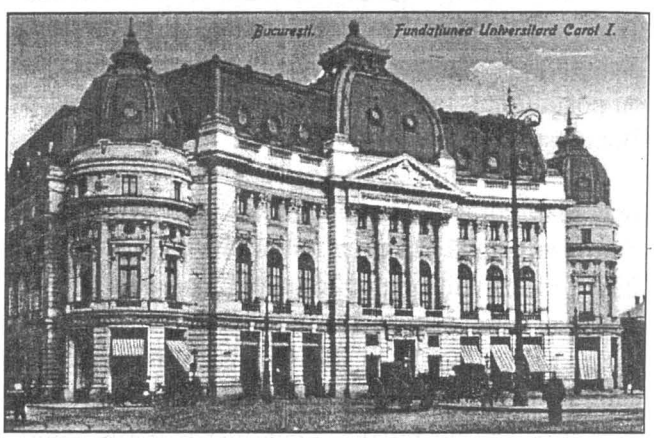

În ansamblul său edificiul era monumental, desfăşurat sub formă de U cu faţada principală orientată spre Piaţă. În lungime de 52 m, ea era trasată curbiliniu şi înveşmântată într-un decor arhitectural elegant, consonant stilistic cu faţadele Palatului Regal, operă a aceluiaşi arhitect. Compoziţia plastică era alcătuită în maniera neorenaşterii franceze. Elemente arhitecturale rafinat desenate subliniau zona centrală a intrării şi pavilioanele de colţ care articulau faţadele laterale. Acoperişul înalt şi învelitoarea din tablă aveau detalii laborioase care sporeau efectul de somptuozitate.

La interior, spaţiile se individualizau prin funcţionalitate şi plastică decorativă. Remarcabile erau holul de acces cu scara monumentală spre aulă, galeria de la etaj şi sala de lectură a profesorilor. Subtil, componentele plastice ale decorului interior dădeau nota autohtonă prin inserţia unor elemente inspirate din repere istorice şi culturale unanim recunoscute. Astfel, în holul principal era

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

amplasată macheta monumentului Trophaeum Traiani de la Adamclissi. În sala de lectură destinată profesorilor, deasupra uşilor erau pictate cartuşe decorative inscripţionate cu numele unor dascăli ce au făcut cinste şcolii româneşti, profesori universitari şi membri ai Academiei, ca Gh. Costaforu, August T. Laurian, Gr. Cobălcescu, dr. Carol Davila, Em. Bacaloglu, V. Boerescu şi I. Zalomit. Un salon circular, cochet ambientat, aflat între sala de lectură a studenţilor şi cea a profesorilor includea vitralii cu portretele lui Traian, Decebal, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrân, Dragoş Vodă şi al unui anonim soldat medieval.

Instituţia, devenită din 1948 Biblioteca Centrală Universitară a Universităţii Bucureşti, a funcţionat neîncetat şi s-a bucurat de o largă audienţă până în 1989, decembrie 22...

În cei zece ani care au urmat, printr-un efort material uriaş, clădirea a fost reconstruită, iar Biblioteca Centrală Universitară s-a redeschis într-o structură înnoită. Această reuşită, întrutotul lăudabilă, nu şterge însă întrebarea stăruitoare: De ce a fost necesar acest sacrificiu?...

Bibliografie selectivă:
din Colecţia de Memorie locală "N. Iorga"

- Ionescu, Grigore, *Bucureşti – ghid istoric şi artistic*, 1938.
- *Cronica însângerată a Bucureştiului în revoluţie*, 1990.

Istoria cărţii

Românii în Istorii ale Imperiului Otoman apărute în Europa secolelor XVII și XVIII

Conf. dr. Valentin TURLAN
Universitatea din Galaţi

Lucrările luate în discuţie, existente în fondul de carte veche străină al Bibliotecii "V.A. Urechia" Galaţi, sunt următoarele: 1. Du Verdier, *Abrégé de l'histoire des Turcs*, vol. 1-3, Paris, 1676; 2. De la Croix, *Abrégé chronologique d'histoire ottomane*, Paris, 1768; 3. Mignot, *Histoire de l'Empire Ottoman*, vol. 1-4, Paris, 1771; 4. Francesco Becattini, *Storia regionata dei turchi e degl' imperatori di Constantinopoli, di Germania e di Russia e d'altre potenze cristiane*, vol. 1-8; 5. Elias Abesci, *État actuel de l'Empire Ottoman*, vol. 1-2, Paris, 1792; 6. Williams Eton, *Tableau historique, politique et moderne de l'Empire Ottoman*, vol. 1-2, Paris, 1798.

Primele patru urmăresc istoria imperiului de la începuturi până în secolele XVII: 1675 (1) – XVIII: 1730 (2), 1740 (3), 1792 (4). Cea de-a cincea se opreşte, cum se precizează şi în titlu, asupra situaţiei turcilor, sub variate aspecte, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Starea "actuală", de continuă decădere, constituie centrul de interes şi al lucrării de sub 6.

Situate într-o zonă de mare importanţă economică, comercială şi strategică, ţările române au jucat, în mod obiectiv, un important rol în relaţiile internaţionale ale secolelor XIV-XVIII. Inserarea în lucrările 1-4 a numeroase aspecte legate de luptele românilor împotriva expansiunii turceşti din vremea lui Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul etc. dovedeşte că afirmaţia făcută mai sus era o realitate categoric impusă în conştiinţa istoriografică europeană.

Principalele surse folosite de autorii istoriilor imperiului otoman pentru cunoaşterea luptelor românilor din secolele al XIV-lea şi al XV-lea au fost – cum de altfel se şi menţionează – Ducas, Chalcocondil şi Leunclavius.

Momentul Mihai Viteazul, căruia i se acordă – în context mai larg – un interes aparte, comparabil cu cel manifestat faţă de Iancu de Hunedoara, apărătorul la 1456 al Belgradului, a putut fi cunoscut de către autorii de istorii ale Imperiului otoman din *Scurta şi adevărata descriere a faptelor săvârşite de Io Mihai, Domnul Ţării Româneşti*, scrisă în latineşte de Balthazar Walter şi apărută, la Görlitz, în 1599 sau din *Historia della Transilvania*, scrisă de Ciro Spontoni şi apărută la Veneţia, în 1638.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

După apariția în engleză (ediția I 1734-1735, ediția II în 1756), franceză (1743) și germană (1746) a *Istoriei Imperiului otoman*, Dimitrie Cantemir s-a impus ca adevărată autoritate în materie, fiind citat ca atare de către autorii lucrărilor de sub 2, 3, 5 și 6. Mignot consideră că Dimitrie Cantemir "ascunde adesea defectele primilor binefăcători ai familiei sale", iar Eton că, "deși refugiat în centrul Rusiei", principele moldovean "a scris ca și cum nu ar fi părăsit Constantinopolul". În ce-i privește pe români, *Istoria* lui Dimitrie Cantemir e valorificată mai ales sub raportul locului ocupat de aceștia în relațiile internaționale de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea. Se știe, de altminteri, că informațiile lui Dimitrie Cantemir despre relațiile româno-turce se amplifică pe măsură ce nararea evenimentelor se apropie de epoca sa.

Comparând informația oferită de Dimitrie Cantemir cu cea întâlnită la autorii lucrărilor de sub 1-4 rezultă că ultimii acordă un spațiu mai mare luptelor pentru independență ale românilor, subliniază mai clar virtuțile voievozilor noștri, înfățișându-i ca mari personalități ale istoriei universale.

Lucrările de sub 1-4 reține atenția și prin unele chestiuni de amănunt:

- Du Verdier, de exemplu, inserează un fragment din "discursul" lui Mihai Viteazul în ajunul bătăliei de la Călugăreni. Faptul ar putea fi o dovadă a utilizării de către el a cronicii lui Balthazar Walter, cronică în care citim că "eroul nostru, văzând că nu-i rămâne acum altă alegere decât sau a se lupta sau a fugi, cu inima plină de încredere convinge pe ai săi că mai bine să se lupte cu bărbăție pentru mântuirea patriei și a creștinătății decât să fugă cu rușine". De la Du Verdier ideea discursului a putut ajunge la Nicolae Bălcescu, care o valorifică în capitolul XV al cunoscutei monografii.

- De la Croix și Mignot preiau de la Dimitrie Cantemir, păstrând tehnica dialogului, legenda despre refuzul mamei lui Ștefan cel Mare de a-l primi în Cetatea Neamțului după înfrângerea de la Războieni, legendă pe care o găsim, într-o altă variantă, în *O samă de cuvinte* a lui Ion Neculce.

Prezentarea în paralel a fragmentului în cauză din cele trei lucrări poate trezi interes din mai multe puncte de vedere. De menționat că, plecând de la Dimitrie Cantemir, episodul este reținut pentru anul 1392, în vremea sultanului Baiazid.

Sublinierile și adnotările din lucrarea lui Francesco Becattini ne-o prezintă ca un instrument ce s-a bucurat de un interes deosebit din partea unui cititor preocupat îndeosebi de informațiile privitoare la secolul al XVIII-lea, cititor care, după toate probabilitățile, n-a fost altul decât V.A. Urechia.

Ultimele două lucrări prezintă – după noi – o valoare documentară deosebită întrucât oferă, ca venind de la buni cunoscători ai realităților turcești (Abesci a trăit mai mulți ani la Constantinopol, ca funcționar în slujba sultanului, iar Eton a fost consul al Angliei în Rusia și în Turcia), o imagine extrem de veridică a situației țărilor române în timpul domniilor fanariote, ajutând la înțelegerea și mai clară a cauzelor reacției românești materializate, câțiva ani mai târziu, în revoluția condusă de Tudor Vladimirescu.

Cap. XIII din 5 și cap. VII din 6, *État des provinces turques* și, respectiv, *Du gouvernement de la Walachie et de la Moldavie*, oferind pagini demne de antologie, vor reține mai mult atenția noastră.

În concluzie, istoriile imperiului otoman menționate sub 1-4 vin să sublinieze, cu noi elemente, constatări deja făcute:

a. românii și-au integrat permanent și activ istoria națională în cea universală;

b. statutul lor politic aparte, autonomia și permanența statală au fost în conștiința europeană realități de necontestat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Carte de învățătură

Florin PREDA

Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie reprezintă o lucrare de excepție a literaturii medievale, constituindu-se într-o piatră de hotar a începutului literaturii române, fiind totodată cel mai de seamă monument de literatură română.

Versiunea care se află în patrimoniul Bibliotecii "Mihail Sadoveanu" este o ediție din 1843, tipărită la Bucureşti, la tipografia Colegiului Sf. Sava. Alfabetul este cel chirilic, iar versiunea a fost folosită de Nicolae Iorga pentru ediția cu caractere latine, din 1910. Manuscrisul după care s-a reprodus versiunea din 1843 este presupus a fi din 1654 şi se află la Biblioteca din Blaj.

Despre acest manuscris, se spune în Pro Cuvântarea lui Ioan Eclesiarhul Curții, se arată că "*este dăruit de dumnealui spătarul Antonie Sion din Moldova*". Manuscrisul se crede că a aparținut Bibliotecii Domnului Şerban Cantacuzino, în Pro Cuvântare spunându-se: "este adeverit cu fiecare foaie cu pecetea lui Şerban Cantacuzino, domn al Țării Româneşti". Pe ultima pagină a exemplarului pe care îl are Biblioteca Municipală se află o însemnare olografă care menționează că: "Manuscrisul original se află la Biblioteca din Blaj (metropolitană), dimpreună cu sigiliul lui Şerban Cantacuzino (ştampilată)".

Tipărirea ediției s-a făcut "cu cheltuiala din casa Şcoalelor spre a se şti moralele şi religioasele sentimente ce a avut acest prinț". (este vorba de Neagoe Basarab).

Pe prima pagină tipărită se află portretul lui Neagoe Basarab, cu legenda "Neagoe Basarab VVD care a domnit în Țara Românească de la anul 1512 până la anul 1521".

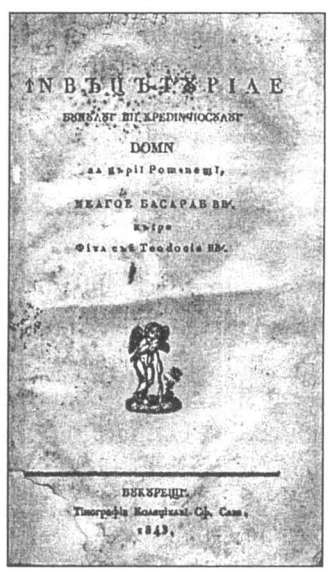

Pagina de titlu consemnează titlul întreg al lucrării: *Învățăturile bunului şi credinciosului domn al Țării Româneşti Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*. De asemenea, pe pagina de titlu se află şi datele de tipărire a lucrării. Un element interesant, dar care completează cartea post-tipărire, adăugându-i noi valențe bibliofile, îl reprezintă legătura cărții, despre care se spune în însemnarea olografă de pe ultima pagină: "Legătura la Florența. Portretul şi iscălitura a spătarului Antonie Sion". De altfel, pe verso-ul primei coperți se află o etichetă circulară cu textul: "Riccardo Cini, Via Guicciardini 30, Firenze, Parchment Works".

Legătura este realizată din piele. Portretul şi semnătura de pe prima copertă sunt imprimate reliefat şi sunt executate policrom. Pe coperta a doua se află o însemnare în stil sigiliografic compus dintr-un C albastru şi un S roşu, literele aflându-se suprapuse. Deasupra acestei însemnări se află o ilustrație reprezentând o pasăre în plin zbor, cu aripile larg deschise. În planurile coperților se află încastrate simetric câte 4 legături estetice, ceea ce conferă coperților un aer de distincție, eleganță şi delicatețe.

Cartea este încinsă de un şnur care, prin aşezarea sa în planul coperților (vine din interior spre exterior), dă impresia unui tot unitar.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

In Memoriam: Zaharia Stancu

Sîmbătă, 4 decembrie 1999 sediul central al Bibliotecii Municipale a găzduit un moment omagial dedicat memoriei marelui prozator şi om de carte Zaharia Stancu, de la a cărui trecere în neuitare s-au împlinit 25 de ani. Directorul Bibliotecii, istoricul Florin Rotaru, i-a salutat pe cei prezenţi invitînd distinşii oaspeţi să-şi rostească alocuţiunile.

Au vorbit: Academicianul Alexandru Balaci, criticul literar Valeriu Râpeanu, istoricul Fănuş Băileşteanu, prof. Ioan Comşa, poetul Romulus Vulpescu, directorul Editurii "100+1 GRAMAR", cunoscutul editor Ion Marinescu şi Paul Niculescu Mizil.

Evocare

Acad. Alexandru BALACI

L-am cunoscut pe Zaharia Stancu în toamna secetei îndelungi a anului 1946. Era într-adevăr bărbatul frumos despre care se vorbea atât de mult, ziaristul în permanentă efervescenţă creatoare, gata să scrie, dintr-o dată, pe un colţ de masă, în redacţie sau la cafeneaua intelectuală, articolul totdeauna echivalent cu participarea sincer integrală şi care niciodată nu trezea indiferenţa. I-am vorbit, la prima noastră întrevedere, despre rezonanţele profunde pe care le avuseseră în sufletul şi minţile noastre de liceeni, traducerile din Esenin, fiorul cosmic din *Poemele simple* şi, prin contrast, virulenţa fulgurantă a campaniilor lui demascatoare împotriva rechinilor presei contemporane.

Mă asculta cu un surâs pe care îl credeam maliţios şi m-a trimis (eram "ziarist"), la primele arme, să scriu reportaje despre minerii din Ţara Aurului. Împreună cu un talentat fotograf, am rămas trei săptămâni în acel patrulater care nu amintea de nici o Golcondă, Eldorado sau Californie, am mers pe urmele lui Geo Bogza în ţările de piatră (fără a-i ajunge vreodată la talie), şi am scris un ciclu poliedric de fragmente revelatorii pentru impactul cu o aspră realitate.

Aşa a început apropierea mea de Zaharia Stancu, în curând Darie, eroul *Desculţului* care avea să facă "ocolul pământului în sandale de aur". L-am considerat totdeauna în prietenia mea reverenţioasă drept unul dintre cei mai vii oameni şi scriitori pe care am avut prilejul să-i cunosc, oriunde în lume. Când am ajuns editor iar el între conducătorii Uniunii Scriitorilor, ani de zile, întâlnirile noastre au fost aproape zilnice. Trebuie să mărturisesc că nimeni nu cunoştea, cu atâta precizie, mersul "treburilor literare", situaţia materială şi spirituală a confraţilor săi, pe care îi aprecia colegial, fără preconcepţii, ca Zaharia Stancu. Se afla acum pe înălţimile greu de cucerit ale tulburătoarei epopei ţărăneşti, care cristalizează în apele adânci ale realităţii din *Desculţ*, *Dulăii* ori *Ce mult te-am iubit*. Avea dreptul înalt la recunoştinţa acelor eroi ai câmpiilor dunărene, purtaţi sub lumina vie a reflectoarelor artei şi, trebuie s-o spunem, că el a avut-o. L-am însoţit de multe ori în întâlnirile cu cititorii din satele ale căror locuitori deveniseră protagoniştii operei sale.

Am asistat la întâlniri emoţionante la care scriitorul tulburat în profunzimile fiinţei sale avea totdeauna ochii în lacrimi şi el, dinamicul orator binecunoscut, nu putea rosti un cuvânt.

Îmi place totdeauna să reamintesc acel adevărat manifest literar pe care mi l-a transcris pe volumul *Dulăilor* (drept răspuns trimiterii monografiei mele despre Giosué Carducci), revelatoriu integral pentru vibranta lui sensibilitate, în acord cu întreaga amărăciune a trecutului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

În tinerețea mea cu păr sburlit
Pe când salcâmii mă umbreau și nucii –
Vreo două-trei poeme am citit
Traduse prost din Giosué Carducci.

Și după câte îmi aduc aminte
Nu-mi încălziră inima, nici gândul
Aripi mai mari n-avuse ca-nainte –
De vină a fost traducătorul-tâmpul.

Citindu-ți cartea despre acest poet,
Cu-nvățătură scrisă și cu artă,
Asupră-mi se lăsă un vag regret:
De ce nu-mi dete viața altă soartă?

Să fi trăit și eu pe la Florența,
La Roma sau la Neapole, în soare...
Făptura mea și-ar fi pierdut stridența
Și proza-mi poate ar mirosi a floare...

Pândit de lupi și hăituit de răi
Păstrând pe limbă-amarul cojii nucii,
Cu ură și cu sânge – aceşti "dulăi"
I-am scris... uitând de Giosué Carducci.

De altfel de la Zaharia Stancu am primit multe versuri, scrise cu facultatea lui excepțională de a improviza, la congrese, la conferințe, la masa unui solemn prezidiu, într-o sală de așteptare. Din versurile dăruite, rămase inedite, transcriu un fragment revelatoriu pentru evanescența melancoliei lui Zaharia Stancu, prea puțin cunoscută oamenilor care îl considerau numai pe dinamicul organizator al "treburilor Uniunii", pe acela care se vrea "Dințosul Darie", când era înțepat de viespi sau mușcat de reptile. Eram în avion, zburând către New York la Congresul PEN-Clubului Internațional din vara anului 1966. Eram deasupra lacului Leman și Zaharia Stancu scria, în acordurile de orgă înaltă ale motoarelor Concorde:

Zbor către apus prin văzduh și prin soare,
Zbor peste ape și munți
Peste nori albi ca puful zăpezii,
Cu viața mea zbor, cu cântecul meu.
Cu vorbele ce încă nu le-am rostit,
Cu iubirile ce sunt încă mute.
Mute, fierbinți ! ca vulcanii-n adâncuri,
Ca vulcanii ce n-au erupt încă.
Zbor, la șapte mii de metri înălțime,
Cu viața mea zbor, cu dragostea mea zbor,
Cu cărțile mele nescrise,
Cu șoaptele, cu sărutările, cu-mbrățișările mele fierbinți,
Spre Apus zbor, mereu spre apus,
Eu, omu-n amurg, omul ajuns în amurg.

Nu era în amurg, era un om întreg, vibrând cu orice fibră, îndrăgostit de viață.

Îmi amintesc cu intensitate ce a însemnat fantasticul zbor al Boeingului de la Paris la New York, abătut de un ciclon peste Groenlanda, rătăcind ore întregi, până la ultima picătură de Kerosenă, într-un cer de plumb, aparținând unei alte planete. Îmi amintesc de vederea apocaliptică de pe Empire Building sau despre itinerariile halucinante în prăpăstiile străzilor perpendiculare dintre zgârâie-nori: Era o rătăcire abisală, ca într-un canion, între coloși de piatră, de oțel, fără de cer, fără de aer.

În zilele acelea Zaharia Stancu s-a bucurat de o primire neobișnuit de călduroasă la conclavul inter-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

național al scriitorilor. Au fost realizate atunci importante contacte sub semnul idealului acestei entități care este literatura. Au fost apropiați de noi, în zilele Congresului scriitori ca Arthur Miller, Edward Albee, Saul Below, Maurice Nadeau, L.M. Chaffier, Pablo Neruda, Yves Gandon, Robert Goffin, Rosamunde Lehman, Roger Caillois, Emmanuel Roblès, Ignazio Silone, Danset Carver etc.

După terminarea lucrărilor Congresului l-am însoțit la întâlnirile cu români americani din marile centre Detroit și Cleveland.

L-am însoțit pe Zaharia Stancu la Paris și la Moscova, la Berlin sau Varșovia, l-am însoțit în multe peregrinări în preajma lacurilor sau pe străzile Bucureștilor. Nimeni nu-i cunoștea ca el istoria pe care o reconstituia, în nopțile clare ale toamnelor, cu o fantastică facultate de evocare.

Am făcut pași înceți alături de Zaharia Stancu și pe ultimul lui drum, acum 25 de ani. Am scris atunci rânduri de care îmi voi reaminti totdeauna. Sub soarele care fulgera în cristalele de gheață, trupul lui Zaharia Stancu pe catafalcul înalt de pe platoul Marii Adunări Naționale era ca o coloană de marmoră doborâtă.

Se frângea, în fiecare unghi al patrulaterului străluminat de soarele cel mai rece al lunii fatidice decembrie, o imensă undă de emoție. Exista impresia că în transparența dură a aerului de cristal, nici o săgeată nu ar mai putea să ajungă la țintă.

Pentru Zaharia Stancu arta a fost întotdeauna o căutare impetuoasă, magică putere care poartă de la neființă spre creație. El va rămâne una dintre coloanele albe care leagă pământul de cerul românesc.

Nu voi crede niciodată în căderea stelei artei lui Zaharia Stancu de pe cerurile românești, după cum, voi crede totdeauna că sentimentul prieteniei între bărbați este un mare dar, care trebuie făcut și primit în genunchi.

Zaharia Stancu și Revista "Azi"

Fănuș BĂILEȘTEANU

În monumentala sa lucrare *Dicționarul presei literare românești. 1790-1990*, Ion Hangiu scrie: "[199] **Azi. Revistă română de literatură, critică de artă**. Publicație democratică, progresistă și antifascistă. Apare la București, lunar (seria I: mart. 1932 – mai-aug. 1938); apoi săptămânal (seria a II-a: 9 febr. 1939 – 8 sept. 1940). În 1937 și 1938, apare cu subtitlul **Revistă lunară de literatură, artistică și socială**, modificat, la 16 febr. 1939, în **Săptămânal politic, social, literar**. Red[actor] și dir [ector]: Zaharia Stancu (1932-1933, 1937); Petru Manoliu (1935-1937)". (*Op. cit.*, Ediția a II-a revizuită și completată, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996, pag. 60.)

Pentru că, după știința mea, încă nu există o monografie sau o bibliografie a acestei publicații, pentru că ea a rămas puțin cunoscută (vreo 50 de ani a fost chiar "interzisă"), dar pentru că ea reprezintă o emblemă a gazetarului Zaharia Stancu în al IV-lea deceniu al vieții sale, fie-mi permisă o scurtă prezentare morfologică – fără prea multe comentarii.

Revista se deschidea, fără nici o specificare, cu un eseu de Mircea Eliade – *Crepuscul*, el însuși "direct", fără "introducere": "De la Renaștere încoace, participarea omului la realități concrete a fost treptat înlocuită cu participarea la realități factice, abstracte, depinzând de optica lui individuală". "Raporturile omului cu natura au fost, așadar, abstracte; și cu atât mai abstracte cu cât ritmul ei a fost transformat în relații matematice, iar faptul ei schimbat în fapte" – conchide eseistul de doar 25 de ani.

El este nemulțumit de o asemenea cunoaștere "legică", pentru că "legile nu explică nimic, ci constată numai și expun". Atunci, ce-i de făcut? Dacă nici Renașterea, cu descătușările ei de forțe, nu a ajutat cunoașterea, atunci cum se poate realiza aceasta? O soluție ar fi "simbolul" – "simbolul" care "formează atunci coheziunea unei societăți, a unei culturi sau a unei instituții".

Exemplele sunt luate din Extremul Orient, din *illo tempore*. Eseul lui Mircea Eliade exprimă starea de spirit a intelectualității române tinere din acei primi ani ai deceniului al IV-lea: este, poate, un *simbol* al acelui "crepuscul" socio-psihic, întru spargerea căruia au izbucnit atâtea forțe creatoare, inclusiv cele ale colaboratorilor revistei **Azi**.

O primă confirmare a *nevoii de mit* o exprimă chiar poezia care urmează, în revistă, acestui eseu – frumosul poem închinat Deltei de Radu Boureanu

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

(*Tărâmul cu vedenii*): "Între brațele Dunării, / Crește din ape tărâmul cu vedenii. / Văzduhul, și altul pe văi legănat / Se clatină beat, / De miasme sălbatice, de mirodenii".

Mâna de arhitect (de revistă) a lui Zaharia Stancu și gustul său elevat, mai cu seamă în privința poeziei încep să-și spună cuvântul. În același număr mai semnează: Cicerone Theodorescu (*Îndoieli*), Petre Dinu și Zaharia Stancu (*Inonia* – traducere din Esenin) – versuri; George Dorul Dumitrescu, George Mihail Zamfirescu și N. Crevedia (un prim fragment din romanul *Dragoste cu termen redus*) – proză; Petru Comarnescu – *Eseu despre automobilism*. În rubrica "Eri. Azi. Mâine" sunt prezenți: Mihail Sebastian (cu o profesiune de credință: "... între document și critică, între afirmare și comentariu, noi alegem fără ezitare documentul" – *Document, critică și actualitate*); Mircea Eliade (*Nou și mai nou* – un răspuns indirect la o replică a lui N. Davidescu); C. Negoiță (*Paradisul lui Dante Alighieri* – note despre traducerea lui Coșbuc – care, zice C.N., "a împământenit la noi poemul sfânt al lui Dante Alighieri"); din nou Mircea Eliade (*Modernul Aldous Huxley*) și Petre Dinu (*Criza romanului în Franța*).

Cronica literară este susținută de Șerban Cioculescu (la *Madona cu trandafiri* de G.M. Zamfirescu); N. Crevedia (*O zăpăcită de talent: Marta Rădulescu*); C. Negoiță (N. Iorga – *Viața și opera*, II, de Barbu Theodorescu) și Mihail Sebastian (*Herman Müller*); cea filosofică de Petru Comarnescu (C.R. Motru, M. Simionescu-Râmniceanu, Tudor Vianu – *Arta și Frumosul*, Lucian Blaga – *Eonul dogmatic*, I. Brucăr, N. Bagdasar); cea plastică de Mac Constantinescu (*Margareta Sterian*) și... Zaharia Stancu (*Grupul nostru* – din care fac parte: Mac Constantinescu, Margareta Sterian, Ștefan Constantinescu, Dan Băjenaru, Ionescu-Sin, Demian, Tache Soroceanu, Alexandru Phoebus).

La "Note mărunte" scrie, fără a semna, redactorul anunțat al revistei, despre: Giovan Battista Angioletti; Dezideriu Szabo; Ilya Ehrenburg; articolul lui Const. D. Ionescu, din "Gândirea" (despre vol. *Țara de peste veac* de N. Crainic); despre debutantul Fulga Apostol, Boccacio ("scriitor pornografic în România", pentru că a fost prost tradus – "de o mână nesocotită"); despre Andreas Latzko, Valentin Parnac (autorul unui "studiu asupra poeților spanioli din timpul inchiziției"), *Dicționarul enciclopedic* al lui Candrea-Adamescu; despre "epigrama" lui Al. Calotescu ("fermierul din Gorj") și Victor Ionescu (din Teleorman); despre "romantismul german" și Serghei Esenin, Edgar Wallace, Boris Pilniak, H. Blazian, Corrado Tumiati, Mircea Damian și acel citat "N-am scris..." Impresionantă și utilă este nota despre Esenin: "Poezia lui rurală, cu puritați de crâng mugurit și chiote de flăcău desculț, svârlite peste stepe nehotărnicite, sensibilitatea lui super-umană care-l ajuta să creeze poezii de adânci rezonanțe sufletești pe motive cu totul comune ca *Vaca*, *Pisica*, *Vulpea* și acel tulburător cântec al *Câinelui* tradus întâia oară în românește de poetul Lucian Blaga, ni l-au făcut drag și ne-au îndemnat să-l tălmăcim. Dar când alte cărți mai noui de ale lui Esenin ne-au căzut sub ochi ne-am îngrozit. Poetul priveliștilor pure abia clătinate pe zare, prins în vârtejul orașului și al revoluției devenise un poet al scandalului, al scabrosului, al revoltei și al beției". Un rol însemnat la această degringoladă – pare să spună Zaharia Stancu – l-a avut și "dansatoarea Isadora Duncan care în anii ei vești l-a purtat după ea, amețit și fascinat" și apoi "a avut grijă, în mult cititele ei memorii, să-l descrie".

Apărut imediat, în aprilie 1932, nr. 2 al revistei **Azi** pare a avea un sumar și mai consistent. După un fel de editorial (*Modernism artistic și revoluție socială* – eseu de Mihail Sebastian, din care reține această frază de largă comprehensibilitate: "Modernismul, departe de a fi o nouă aristocrație artistică, este o încercare de a ralia masele, mulțimile la jocul artei"), semnează poezii D. Ciurezu (*Furnalele puterii*), Radu Boureanu, Cicerone Theodorescu, Petre Dinu, George A. Petre, Eugen Jebeleanu (*Se întreceau pădurile*) și... Zaharia Stancu (traducerea poemului *Spovedania unui huligan* de Esenin, cu acest final vizionar: "Capul meu, ca luna August / Varsă vinul părului vâlvoi. // Aș vrea să fiu pânză galbenă la corabia / Care plutește spre țărmuri noi..."), iar proză – Anton Holban (*Icoane la mormântul Irinei*), Ion Călugăru, Alexandru Sahia și N. Crevedia (*Dragoste cu termen redus* – continuare).

Între acești scriitori români – 7 poeți polonezi (traduceri de Dusza Czara) și un eseu filosofic de Emil Cioran: *Senzul culturii contemporane* – din care reține relația ontologică, biunivocă, dintre cultură și destin: "Destinul nu trebuie înțeles în semnificația curentă, care obiectivează ceea ce este dat lăuntric. Elementul ireductibil din ideea de destin, un anumit caracter de iraționalitate a acestuia trebuiesc interpretate ca închise imanent în structura interioară a culturii".

Observând că în cultura contemporană nu se mai întâlnește "unitatea" – "religioasă" din Evul Mediu; "artistică" din Renaștere; "mecanică" din Baroc; precum nici "unitatea" Romantismului sau a Pozitivismului, Emil Cioran consideră că "tragismul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

omului de astăzi" rezidă în paradoxul: "*orientarea conștientă spre naiv și irațional*". (Apariția lui Francis Jammes și "jammismul" unor poeți români – printre care Mihai Moșandrei sau... Zaharia Stancu – ar putea susține acest "paradox".)

În rubrica "Eri. Azi. Mâine" se continuă abordarea filosofică – fie ea și parcelată pe anumite sectoare – a diverselor aspecte ale vieții spirituale din acea perioadă. Petru Comarnescu, de pildă, reia parcă eseul lui Cioran, răspunzându-i cu câteva *Observații provizorii asupra mentalității tinerei generații*. El este primul care definește curentul "experențialismului" practicat de "tânăra generație", întrevăzând, cu C. Noica în frunte, "zorile unei noui înțelepciuni românești". Eseistul înșiră și o listă de vreo 7 "maladii" ale spiritului lor: I. "refuzul de a înțelege caracterul sintetic al vieții și al creației și, dimpotrivă, gustul pentru extremism..."; II. "refuzul de a prețui consecvența sau consistența cu sine însuși"; III. "neputința de cooperare socială generoasă..."; IV. "predominarea instinctivității, capriciului, muncii neregulate..."; V. "lipsa de înțelegere că idealul nu este decât o realitate potențială..."; VI. "lipsa de criterii morale și estetice..."; VII. "impresia că [...] formula de viață și de creație neo-clasică sunt, pur și simplu, artificiale, deși nu numai aiurea, ci și la noi, neo-clasicismul a dat contribuții valoroase în cultură, dovedind că viața și rațiunea numai când colaborează pot avea un sens adevărat creativ", și să ne amintim că – poate tot grație frumosului în care crede – tot el va fi, alături de Constantin Noica, factorul de coeziune și chiar cel de stabilitate peste timp al acestei *generații*, atât de dotată, dar atât de supusă vitregiilor istoriei.

Alături de acest eseu al lui Petru Comarnescu, apar articolele aplicate, semnate de Mircea Eliade (*Spiritualitate și mister feminin*), C. Negoiță (*Poezia trandafirului*), Mircea M. Vulcănescu (Dante – "*Infernul*, tradus de Alexandru Marcu, ilustrat de Mac Constatinescu"), N. Crevedia (cronici literare la Mircea Damian – *Celula nr. 13* și E. Lovinescu – *Memorii, II*), Petre Dinu (o recenzie la *Nunta Domniței Ruxanda* de M. Sadoveanu) și George Dorul Dumitrescu (despre *Sărmanul Klopștock*).

"Notele mărunte" își informează cititorii despre poezia poloneză (articol semnat de Dusza Czara), poezia italiană și poezia spaniolă "de azi", ca și despre alte întâmplări de artă, mai ales cu poeți (Eminescu comentat de Murărașu și Călinescu, Ady Endre tradus în românește) și cu pictori: El Greco (într-o carte de M. Seuphor), Rodica Maniu (expoziție de acuarele în sala "Universul") etc. Aceste "note mărunte" au, la Zaharia Stancu, tâlcul lor: anunțând doar un nume sau un eveniment, editorul pregătește parcă terenul pentru abordări mai ample în numerele viitoare. Nr. 3-4 (din mai-iunie 1932) se deschide cu eseul lui Petru Comarnescu: *Neo-Clasicismul, modalitate de viață nouă*; Sera Furpa, autorul cărții *Bătea un vânt de nebunie*, lăudat într-o "notiță" din nr. 2/aprilie 1932, devine automat colaborator prestigios, semnând acum schița *Petrecere*. "Monumentala monografie" a lui G. Călinescu (v. notița din nr. 2) ajunge acum obiectul cronicii literare semnate de Eugen Ionescu, dar nu obiect de idolatrie, ci dimpotrivă: "Îl acuz – scrie E. Ionescu despre Călinescu – că a literaturizat un om care trebuia înțeles deasupra literaturii"; sau fraza finală: "Scrisă cu degajare, cu dragoste pentru frază și, desigur, cu abilitate, – cartea d-lui G. Călinescu nu depășește așadar tehnica unei simple vieți romanțate cu unele date exacte (pe care le au toate biografiile romanțate de altminteri), speculând cu isteție unele momente patetice, – dar exterioare și neajutând cât de puțin la fixarea, singură necesară, a portretului unui Eminescu interior".

Sumarul acestui număr dublu (nu ca pagini!) include poezii de Petre Dinu, Maria Banuș, Emil Gulian, Margareta Sterian (traducere), Eugen Jebeleanu, Ioan Georgescu, Radu Boureanu, Al. Al. Leontescu și Zaharia Stancu (*Omul negru* de Esenin); proză de Mircea Eliade (*Șantier*), Fulga Apostol și Ion Călugăru (*Paltoane... și nimic altceva*); și, bineînțeles, o serie de eseuri foarte consistente: *Date fundamentale și tendințe în orientarea tineretului ardelean* de Octavian Neamțu; *Apărarea lui Petre care a încercat să fie de mai multe ori* de Traian Herseni; *America și Europa* de Mihail Polihroniade; *Dialog asupra crizei germane* de Anton Golopenția; *Triptic de cărți și de semne* de Mircea M. Vulcănescu ("Trei oameni. Trei temperamente. Trei cărți"; "trei chei, trei teoreme": Paul Sterian – *Pregătiri pentru călătoria din urmă*; Mircea Eliade – *Solilocvii*; Mihail Sebastian – *Fragmente dintr-un carnet găsit*). Ar mai fi de spus că una dintre cele mai substanțiale cronici la romanul *Drum ascuns* de Hortensia Papadat-Bengescu este cea semnată în acest număr din **Azi** de Anton Holban.

Nou venitul Traian Herseni deschide numărul următor (5/noiembrie 1932) cu un eseu despre *Dialectica spiritului*.

Ce mai publică acest număr? *Poesii* de (în ordinea din revistă): Cicerone Theodorescu, Maria Banuș (7 poezii), Eugen Jebeleanu (*Anotimp armat*), Merica Urlea (*Iarna*), Paul Sterian (frumoase tălmăciri de *Versuri erotice din **O mie nopți și una***), Ilarie Voronca (*Aceste mâini, aceste pupile*). Proză de:

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Mircea Eliade (*Victorii*), Anton Holban (*Halucinații*) și Mihail Sebastian (*Jurnal de roman*); 6 traduceri de Z. Stancu din Esenin (printre care: *Vulpea*, *Vaca*), un amplu eseu sociologic de Petre Pandrea (*Sociologie cu Regele Dromichet*, p. 403-424 – iată iar un exemplu de *consecvență* revuistică la Zaharia Stancu!), câteva însemnări filosofice-sociologico-literare (*Ideile și generația d-lui M.D. Ralea* – un pamflet de Nicolae Roșu; *În amintirea unui popă, Șerban, din Vrancea* de Henri H. Stahl) și cronici literare semnate de Stanciu Stoian, Maria Banuș (la romanul *Horoscop* de I. Peltz), Octav Șuluțiu (la Eminescu – "încercare critică" de Lucian Boz) și Petru Comarnescu (la romanul *Pygmalion* de Grigore M. Sturdza).

În 1933, revista continuă la aceeași înaltă tensiune spirituală și înaltă cotă valorică, – mai "vechilor", de-acum, colaboratori adăugându-li-se câțiva dintre titanii de la "Gândirea": Ion Pillat, Vasile Voiculescu sau dintre tinerii care, cum s-ar zice, "veneau tare din urmă": Vladimir Streinu, Dragoș Vrânceanu, I. Valerian, Romulus Dianu, Ernest Bernea, Mihail Celarianu, Radu Vulpe etc.

Astfel, în nr.2 (din februarie-martie 1933) Ion Pillat publică traducerea poemului *Țara pustie* de T.S. Eliot, iar în nr.3 (din octombrie 1933) traducerea poeziilor *Animula* și *Marină*, precum și o notă critică *Thomas Stearns Eliot* (p.766-768); pentru ca în nr.4 (din noiembrie-decembrie 1933), același autor al *Caietului verde* să fie prezent cu o tălmăcire din St. J. Perse (*Prietenie a prințului* – pag. 800-804).

În sfârșit, de la nr.3/1933, revista are și o "Redacție pentru Ardeal": "Strada Regina Maria 22 – Cluj". Redactor: Dr. Alexandru Ceaușianu, poet, prezent și el, acum, număr de număr în revistă. Pretutindeni – același tonic sentiment al "științei de a face gazeta", al înaltelor corespondențe spirituale, al consecvenței... Eseului lui Emil Cioran (*Revelațiile durerii* – nr.2, pag.579-589) îi "răspunde" nu numai eseul lui Traian Herseni (*Ontologia spiritului*, ibid., pag.646-650), dar și poezia *Singură* de Maria Banuș (pag.590), ca și însemnarea lui Radu Vulpe despre cartea lui Al. Busuioceanu (*Pârvan gânditorul*, pag.680-681). Tot astfel, proza valoroasă a lui Mihail Celarianu (*Frumusețí ascunse*, din nr.3/1933, pag.748-755) ori cea fantasmagorică a lui Radu Boureanu (*Voluptăți între umbre*, ibid., pag.711-733) par a se fi născut (ca o limbă de pământ pe mare, dintr-o așchie de cometă) din zborul diafan al poeziei lui Vasile Voiculescu – *Bacantă dansând* (nr.2/1933, pag.633).

Revista nu-și trădează înaltele comandamente metafizice (nr.1/1934 se deschide cu eseul *Metafizica absolutului* de Traian Herseni; iar nr.4/octombrie 1934 – cu însemnarea *Căile spiritului* de Mircea Eliade).

De la sfârșitul anului 1934 se schimbă nu numai adresa ("Bulevardul Ferdinand 130" – deja pe coperta nr.4/octombrie 1934), nu numai formula redacțională (în același nr.4/1934 se specifică: "Apare lunar sub conducerea unui comitet"; iar în 1935: "Redactori: Zaharia Stancu și Petru Manoliu"), dar și structura sumarului: apar nume noi de poeți și prozatori (Sașa Pană, G. Talaz, Virgiliu Monda, Coca Farago, Iulian Vesper, Ștefan Tita, Virgil Carianopol, Virgil Gheorghiu, Vlaicu Bârna, Oscar Lemnaru, Sandu Teleajen etc.), dar cam dispar filosofii!

Astfel, în nr.4/1935 există un singur eseu – *O nouă alchimie verbală?* de Ion Biberi. Dar și acesta este – cum arată și titlul – tot... literar – întru legitimarea psiho-socială a "monologului interior".

Tot Ion Biberi semnează și eseul rubricii "Eri. Azi. Mâine" din nr.5 (septembrie 1935) – *Breugel*. Și tot el susține rubrica (de data aceasta chiar singur, cu eseul *Primeniri*) – în nr.21 (ianuarie-februarie 1936).

În 1936, notabile sunt amplul eseu *Marcel Proust* al lui Anton Holban (nr.22 – martie-aprilie 1936 – nr.26/ianuarie 1937), eseul *Supraoameni* (nr.24/1936) de Anton Dumitriu, eseul despre *Montaigne* al lui Miron Radu Paraschivescu (nr.25/1936), traducerile lui Pimen Constantinescu din poezia italiană.

Anvergura și dezinvoltura filosofică, marile deschideri ideatice ale revistei din primii săi doi ani încep să dea semne de oboseală. Rămas iarăși singur "redactor Zaharia Stancu" (de la nr.21/1936), se simte că editorul a avut a se confrunta cu multe greutăți. Zaharia Stancu apelează și se înconjoară de tot mai mulți poeți – și "tradiționaliști" și "modernișți": Vasile Voiculescu, Vlaicu Bârna, Emil Giurgiuca, Al. Robot, Ștefan Baciu, Mihai Beniuc, Mircea Pavelescu, D. Trost, Iulian Vesper, H. Bonciu, Paul Păun, Mihail Celarianu etc. Probabil, însă, că el simțea o anumită sleire a puterilor de creație a colaboratorilor săi de vreme ce, atât de zgârcit în privința publicării din propria-i operă câțiva ani buni, izbucnește vulcanic, la finele anului 1936 cu două cicluri de *Albe* (7 pagini de revistă în nr.25/1936; 8 pagini în nr.26/1937) – nu mai puțin decât 42 de poeme.

Revista a apărut, totuși, până în acel fatidic an 1940.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Corneliu Vadim TUDOR – 50

Portretul lui Bălcescu la tinerețe

El a trecut prin viață zîmbind frumos şi tragic
era din stirpea rară a marilor bărbați
din ochii lui şi astăzi mai izvorăsc lumine
ce pîlpîie de veghe-n adîncuri de Carpați
purta cernite straie, atîta timp cît doliul
înveşmînta, de veacuri, rănită țara sa
dar în străfund de suflet avea un lac cu nuferi
şi-o lebădă de aur pe dînsul că-mi plutea

El intră pe-nserate, la Dunăre, în țară
sub forma unei pulberi stelare, fumegînd
îl simt cum se depune pe ființe şi pe lucruri
în căutarea unui adevărat mormînt
exilul lui ? un fluviu de lacrimi ce inundă
captivul trup al celei mai vii privighetori
dar tusea lui de sînge dura un pod de lauri
între trecutul aprig şi-un falnic viitor

A fost un om şi, mai mult, o flacără-ntre oameni
născută chiar din torța viteazului Mihai
să-i închinăm, dar, astăzi, un imn duios de slavă
acestui zeu cu fruntea cît gurile de rai
el frămîntă un secol ca pe-un aluat de pîine
istoria îşi face din el hotar sublim
şi dacă noi, românii, ne-am deşteptat la viață
cuvine-se, fireşte, şi lui să-i mulțumim !

La Eminescu

Voi nu mă ştiți, fireşte, luminația voastră
pe-atunci eram sămînță, sau nici măcar atît
umblam prin labirintul trupesc al unor oameni
din care unii, poate, vă vor fi şi văzut
ştiu doar că-n ziua-n care voi v-ați născut pe lume
trei magi cu guri de aur, călăuziți de-o stea
s-au pogorît din munții Moldovei să vestească
un prunc domnesc cu fruntea heraldică şi grea

O super-nová, parcă, a explodat în iarnă
a fost şi un cutremur de tei în univers
(aceste semne, toate, le-au scris de fapt bătrînii
prin pravili şi cazanii, cu seve de neşters)
şi ați crescut ca feții-frumoşi, şi erați geamăn
cu candela de miere a limbii româneşti
aud că ființa voastră lăsa prin aer urme
de forma unui clopot oceanic tras de peşti

Ați păstorit o țară, apoi, cu sceptrul minții
bătut tot în luceferi, argint şi-onihinos
şi astfel cum Danubiul ne străjuieşte sudul
la nord stă duhul vostru cel sfînt şi mînios
luminația voastră, voi nu mă ştiți, fireşte
îngăduiți-mi, însă, a mă-nchina la voi
să vă ating cu buze evlavioase dreapta
picioarele bolnave în mirt să vi le-nmoi

Şi orice vas de sînge din trupul meu nevrednic
în clipa cînd se lasă la chei, în zori de zi
să îl botez cu vinul cel vechi al slovei voastre
fără de care, doamne, nici c-aş putea trăi
îngăduiți-mi, dară, să vă urez din suflet
somn lin, şi raiul dulce, şi cugetu-mpăcat –
încolo, neamul vostru e bine şi v-ascultă
aşa cum se cuvine s-asculți de-un împărat !...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Născut, precum tot omul, din durere

Născut, precum tot omul, din durere
ştiu că-ntr-o bună zi va fi să mor
deşi mi-e vinul tînăr în artere
şi sînt trufaş ca pajera în zbor

simt de pe-acum pămîntul cum îmi cere
să îi restitui tot ce-i sînt dator:
imperiul cărnii, limba cea de miere
şi acest suflet viscolit de dor

îmi este teamă, jur, la fel cum unei
conştiinţe îi e teamă de exil
iar fluxului de prăbuşirea Lunei

şi totuşi, tu, orgoliul meu viril
acestei Morţi cu pas de rîie, spune-i
că-n faţa Vieţii e un mic copil...

Acum e-o noapte sfîntă la Viana

Acum e-o noapte sfîntă la Viana
zăpada-i pură, clopotele curg
iar îngeri gotici îşi aştern pulpana
pe luxul paşnic al acestui burg

e luna-n cer o lampă de murano
suflat cu-argint îmi pare domul azi –
doar eu sînt trist aici şi-mi cînt în van o
colindă din Ardeal, vuind a brazi

îmi este dor de legea mea sfinţită
în mir, parimii şi odăjdii vii
veghind prin veac a neamului ursită

şi îmi închipui pîlcuri de copii
cum duc prin viscol steaua poleită
şi-ndătinarea vechii Românii

Eu n-am uitat, întîia noastră noapte...

Florinei

Eu n-am uitat, întîia noastră noapte...
era într-un brumar înceţoşat
păşeam prin buhara de frunze coapte
şi-un lanţ de aur ne trăgea-n păcat

plutea miros de fum şi pergamute
iar luna-n cer foşnea ca un lămîi
ai vrut să pleci, ţi-am spus: prea bine, du-te
destinul însă vrut-a să rămîi

ţi-am pus pe rana gurii teriacă
şi am simţit sub sînii tăi greoi
întregul pom al vieţii cum se-apleacă

şi ne-am iubit, adînc, iar mai apoi
privighetoarea ne cîntă, buimacă
pînă îşi dete duhul pentru noi...

Frumos e Apusul, bogat în odoare

Frumos e Apusul, bogat în odoare
bătut în vitralii şi pietre de preţ
din marmora-i albă şi verde, spre soare
fîntîni de-ametist ţes un veşnic dezgheţ

sînt pajişti de rai şi statui vorbitoare
mari orgi adumbrite de care te-mbeţi –
dar, sîngele meu nu se-nşeală, el are
ecou şi-n aceste adînci frumuseţi

el simte în fastul de-aici Bucovina,
Ardealul cu munţii în pîntece grei
şi zei lucrători mai curaţi ca albina

iar, într-un tîrziu, pe statui şi alei
eu scriu gînditor, sfredelind cu retina:
"aici e şi vlaga românilor mei !"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Itinerar francofon

Reparații la "Coloana Infinitului" (IV)

Convorbire cu Aimé Maeght

Teofil BĂLAJ

Continuăm discuția la Saint-Paul-de-Vence. Aimé Maeght rămîne fără îndoială cel mai mare colecționar al Franței de după război. Prieten al muzicii și dansului, el nu știe să vorbească despre colecția sa decît la superlativ.

Apoi, o umbră. Un regret.

– Un muzeu care pleacă în voiaj... Iată o idee care poate părea la început stranie. Stranie, dar numai ca un vis care pînă la urmă poate deveni totuși realitate. Ca un vis coborîtor dintr-o pînză de Chagall... Fundația Maeght va pleca, așadar, ziceam atunci, va pleca într-o fermecătoare călătorie pentru a-și dezvălui comorile pe un pămînt îndepărtat, dar atît de prietenos și apropiat nouă, pămîntul românesc.

C. Brâncuși: "Domnișoara Pogany"

Ar fi fost prima oară cînd o experiență de acest fel ne-ar fi răsplătit, sînt sigur, pe de-a-ntregul, eforturile...

Totul a început printr-o vizită: aceea a unor reprezentanți ai artiștilor plastici români. Sejurul lor în Franța n-a ocolit fundația pe care am creat-o la Saint-Paul-de-Vence și colecția noastră i-a sedus.

Chagall, Giacometti, Calder...

Ne-am înțeles în principiu.

Peste cîteva luni, o scrisoare a ambasadorului României la Paris mi-a reconfirmat interesul autorităților române pentru această experiență. Urma să expunem colecția în fostul palat regal din București, devenit astăzi un muzeu de artă prestigios, după cîte mi s-a spus.

În aceeași zi cu scrisoarea am primit aici, la Saint-Paul-de-Vence și o nouă vizită: doi tineri români care făcuseră autostop peste 2000 de kilometri pentru a ajunge să viziteze colecția. Erau plini de praf dar fericiți că au ajuns cu bine. M-au impresionat în mod deosebit interesul lor sincer pentru artă, buna lor cuviință și cultură.

Am răspuns cu entuziasm ambasadorului român.

Valizele urmau să-i transporte la București pe toți marii confrați de îndrăzneală ai lui Brâncuși: Rouault, Picasso, Braque, Chagall...

Expoziția ar fi putut deveni, în fond, o amplă retrospectivă a ceea ce s-a produs mai bun în ultimii douăzeci și cinci de ani de artă modernă. Adică ceea ce rezumă, de fapt, Fundația noastră.

Aspectul pictural trebuie completat cu concerte de muzică nouă, cu reprezentații de balet, cu seri de poezie...

Experiența și-a refuzat încă de la început orice caracter comercial. Trebuia să fie pur și simplu o deschidere a unei discuții colegiale despre ideile filosofice ale timpului nostru, despre filosofia orientală, cu estetismul ei atît de pregnant, despre convingerile noastre, ale cartezienilor, despre realism și autenticitatea valorilor.

Sînt convins că asemenea discuții ar fi fost agreate, agreabile și fructuoase la București. Aceasta pentru că spiritul românesc a fost și rămîne suplu și subtil în același timp, deschis întotdeauna pentru dezbateri esențiale și, apoi, o colecție ca a noastră, cu un program teoretic complex a cărui tinerețe este de mult certificată, alături de operele artiștilor români contemporani, ar fi creat cu siguranță un cadru rar și generos.

Mă rog...

(va urma)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

Biblioteca publică din Stockholm

Jan BOMAN
Director al Bibliotecii Publice din Stockholm

Servicii multilingvistice ale Bibliotecii Publice

Limba maternă – un element al personalităţii

Limba este un element esenţial al identităţii umane. Noi ne putem însuşi mai multe limbi, putem trece dincolo de frontiere şi putem trăi şi munci în ţări străine pentru perioade de timp mai lungi sau mai scurte. Putem vorbi mai multe limbi şi putem cunoaşte mai multe culturi. Un element esenţial al personalităţii, care rămâne cu noi, neschimbat, de-a lungul anilor, este limba maternă.

Perioada de început într-o nouă ţară

Perioada de început într-o ţară nouă se caracterizează adesea prin insecuritate, poate chiar derută. Vechile obiceiuri şi reguli de comportare nu mai sunt aplicabile. Activităţi relativ simple, cum ar fi cumpărăturile zilnice, necesită chibzuială şi atenţie. De asemenea, este important de ştiut cum şi de ce o persoană a ajuns într-o ţară nouă, dacă a optat de bunăvoie sau prin constrângere şi, nu în ultimul rând, dacă înţelege şi se poate face înţeleasă în noua ţară, adică dacă ştie o limbă ce poate fi utilizată în acea ţară.

Biblioteca publică

Biblioteca publică joacă un rol semnificativ pentru mulţi dintre imigranţii recent sosiţi în Suedia. Deschisă tuturor, în mod gratuit, biblioteca devine un sanctuar şi un loc de întâlnire unde se poate stabili un contact cu localnicii. Acolo există ziare şi reviste din care se pot afla diverse lucruri despre ţara de origine. Se pot împrumuta cărţi în limba maternă, existând astfel posibilitatea de a găsi un punct de sprijin în limbă şi în amintiri.

Ori de câte ori este posibil, majoritatea imigranţilor continuă să citească în limba maternă – nevoia de a citi în propria limbă nu dispare nici după ce şi-au însuşit limba suedeză.

Pionierii

Serviciile oferite imigranţilor de biblioteca publică datează de la sfârşitul anilor '60, cu toate că s-au făcut şi anterior eforturi în acest sens. Anii de început se caracterizează prin activitatea unui număr redus de deschizători de drumuri în domeniul bibliotecar, mulţi dintre ei fiind la rândul lor imigranţi. Treptat, ideile lor au câştigat teren şi numeroşi alţi salariaţi ai bibliotecilor publice au început să se implice în această direcţie.

Achiziţiile

La începutul anilor '70, Bibliotekstjänst, cel mai mare achizitor de cărţi pentru biblioteci, a început să importe cărţi în diverse limbi pentru a le vinde bibliotecilor. În decursul anilor, literatura scrisă în peste 50 de limbi a fost oferită spre vânzare. Timp de câţiva ani de zile, o parte importantă a acestor oferte consta din pachete cu cărţi, de exemplu un pachet putea conţine 30 de cărţi pentru adulţi, în limba arabă. Bibliotecile nu puteau influenţa selecţia ci trebuiau să se bazeze pe competenţa vânzătorului. Pachetele erau utile pentru realizarea unor colecţii, deşi conţinutul fiecărui pachet în parte era discutabil.

În cele din urmă, pachetele nu au mai fost necesare iar bibliotecile au început să facă achiziţii în conformitate cu nevoile comunităţilor.

S-au deschis şi o serie de librării pentru străini, în special în Stockholm. Acestea oferă în general cărţi, dar şi discuri, benzi magnetice şi casete video în câteva limbi străine, atât pentru persoane individuale cât şi pentru biblioteci. Aceste librării, împreună cu Bibliotekstjänst, au o mare importanţă în dezvoltarea colecţiilor de bibliotecă în diverse limbi.

Este clar că importatorii unor astfel de cărţi nu puteau răspunde cerinţelor unor comunităţi de imigranţi unde se vorbeau mai multe limbi. Bibliotecile şi-au creat propriile lor canale de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

achiziție pentru a putea cumpăra direct de la librării și edituri din întreaga lume. Acest lucru impunea contacte solide și durabile, cunoștințe și timp.

Această muncă ar fi fost imposibil de realizat fără participarea reprezentanților diferitelor grupuri lingvistice din cadrul comunității. Mulți dintre aceștia au investit timp, cunoștințe și experiență fiind convinși de importanța unor colecții de bibliotecă valoroase, în limbile materne respective. Această activitate este, de cele mai multe ori, voluntară.

Ziare și reviste

În biblioteci, ziarele și revistele în limbi străine au avut întotdeauna un rol important. Nevoia de a fi la curent cu evenimentele din țara de origine este foarte mare, în special pentru cei forțați să își părăsească țara și ai căror prieteni și rude au rămas acolo. Din nefericire, abonamentul la ziare în limbi străine este, adesea, foarte scump.

Servicii extra – bibliotecare

S-a constatat că doar achizițiile nu sunt suficiente pentru eficiența serviciilor de bibliotecă destinate imigranților și refugiaților. În unele comunități s-au înființat servicii extra-bibliotecare. Bibliotecile cooperează cu centrele de îngrijire a copilului, cu alte servicii din învățământul pentru preșcolari și adulți pentru furnizarea de informații și promovarea vizitelor la bibliotecă. Sunt importante și activitățile realizate de bibliotecă la locurile de muncă.

În anii '90, din cauza constrângerilor economice, toate formele de servicii extra-bibliotecare au întâmpinat mari dificultăți. Această activitate necesită personal și este destul de costisitoare, iar restricțiile bugetare au afectat în mod clar serviciile extra-bibliotecare destinate imigranților și refugiaților.

Centrul de împrumut pentru imigranți

De la mijlocul anilor '80, serviciile de bibliotecă pentru imigranți și refugiați au constituit un subiect de prim ordin pentru cele trei mari orașe, Stockholm, Gothenburg și Malmö, anumite zone ale suburbiilor precum și bibliotecile din zonele industriale și din orașele universitare. La sfârșitul anilor '80 s-a produs o schimbare: a fost inițiat un nou model de primire a refugiaților, o strategie cuprinzând "Întreaga Suedie". Astfel, toate comunitățile, mari sau mici, au început să primească refugiați. Presiunea asupra bibliotecilor a crescut iar nevoia unei organizații active era mai mare ca oricând. În 1991 a luat ființă Centrul de Împrumut pentru Imigranți (*Immigrant Lending Center*, ILC) cu servicii de bibliotecă pe întreg teritoriul național, pentru cei a căror limbă maternă nu era limba suedeză. Acest fapt a fost precedat de o analiză cuprinzătoare, începând cu Raportul Final din 1984 asupra Bibliotecilor Publice, în care exista o primă indicație referitoare la necesitatea existenței unui centru de împrumut pentru imigranți.

Centrul de Împrumut pentru Imigranți este finanțat de Stat și funcționează în baza unor directive speciale stabilite de Comisia Națională pentru Cultură.

Din punct de vedere organizatoric, ILC funcționează pe lângă Biblioteca Publică din Stockholm, iar în cadrul bugetului de stat trebuie să se manifeste complementar față de necesarul de mijloace de informare în limbile imigranților, în biblioteci. În acest fel, ILC constituie o sursă pentru întreaga țară.

Conform directivelor, ILC trebuie să:

- dezvolte colecția de mijloace de informare în limbile imigranților, satisfăcând cerințele actuale;
- împartă, în cooperare cu bibliotecile publice, responsabilitățile cu privire la diversele limbi străine;
- răspundă de depozitarea cărților cât și de împrumuturile individuale;
- coordoneze selectarea literaturii pentru imigranți;
- valorifice surplusul de literatură pentru imigranți din bibliotecile publice prin crearea unui depozit central;
- ofere consultanță și informații;
- asigure studii calificate și să organizeze conferințe în scopul promovării competențelor în probleme de imigrație;
- coopereze cu instituții similare din țările nordice.

Un grup de referenți alcătuit din reprezentanți ai bibliotecilor districtuale și provinciale, conectat la ILC, se întrunește cel puțin de două ori pe an pentru a analiza activitatea ILC. Colecțiile ILC sunt integrate celor de pe raza capitalei Stockholm și colecțiilor în limbi străine ale Bibliotecii Publice din Stockholm. Întreaga

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

colecție este alcătuită din aproximativ 220.000 volume în 120 de limbi. Între 1991 și 1994 împrumuturile de la ILC s-au triplat și continuă să crească, însă într-un ritm ceva mai normal.

Responsabilitățile ce le revin bibliotecilor publice din țară și ILC au fost reglementate printr-un plan de cooperare agreat de părțile implicate. Acest plan reprezintă un agrement privind cooperarea și participarea ILC și a bibliotecilor publice din țară în legătură cu mijloacele de comunicare în limbile imigranților și ale refugiaților. Planul a trezit interesul și în alte țări întrucât nici o altă țară nu dispune de o repartizare oficială, atât de bine delimitată, a responsabilităților în acest domeniu.

ILC organizează și participă la cursuri, conferințe și seminarii pe tot cuprinsul țării. ILC primește anual un mare număr de vizitatori din Suedia și din alte țări. Multe biblioteci din teritoriu au organizat vizite de studiu la ILC. Utilizatorii vizitează și discută frecvent cu personalul ILC iar consilierea bibliotecilor din țară este considerabilă.

ILC are contacte permanente și cooperează cu instituțiile similare din țările nordice. Prin intermediul ILC se pot efectua împrumuturi între țările nordice, în conformitate cu reglementările existente.

ILC înseamnă contacte considerabile cu străinătatea.

Membrii personalului țin legătura cu editori, librării și biblioteci din toată lumea. ILC a avut un rol hotărâtor în dezvoltarea serviciilor în limbi străine în anii '90.

"Bibliotecă Internațională"?

Colecțiile comune aparținând ILC, Bibliotecii Districtuale și Bibliotecii Publice din Stockholm nu sunt, în prezent, accesibile publicului în mod direct. Ideea unei biblioteci deschise există de mult timp dar nu a putut fi realizată din motive financiare. La sfârșitul anului 1996, în regiunea aparținând capitalei Stockholm a fost inițiată o anchetă cu scopul de a examina posibilitățile realizării unei biblioteci deschise, în contextul nominalizării orașului Stockholm drept Capitală Culturală Europeană în anul 1998.

Ancheta s-a desfășurat în 1997 iar proiectul a primit denumirea "Biblioteca Mondială".

Responsabilitățile bibliotecii au fost statuate într-un Document din 1997, al cărui paragraf 8 stipulează:

"Bibliotecile publice și școlare vor acorda atenție specială persoanelor handicapate, imigranților și altor minorități, oferindu-le – printre altele – literatură în alte limbi decât suedeza și în forme adaptate cerințelor acestor grupuri".

Deși documentul are valoare legală, majoritatea celor care lucrează cu imigranții ar prefera ca persoanele handicapate să aibă la dispoziție servicii separate de cele care îi deservesc pe imigranți și pe minoritari. De prea mult timp imigranții și refugiații sunt considerați de societatea noastră drept handicapați, iar acest lucru și-a pus amprenta asupra politicilor noastre, și nu doar a celor referitoare la biblioteci. Abordând altfel problema, în sensul aprecierii multilingvismului și a valorilor altor culturi, eforturile în acest domeniu ar avea mai mult succes.

Noi tehnologii, noi posibilități

În ultimii ani, dezvoltarea Internet-ului a revoluționat posibilitatea furnizării de știri de ultimă oră pentru utilizatorii bibliotecilor – știri provenind din țara lor de origine. De multe ori ziarele nu sunt accesibile – dintr-un motiv sau altul – și atunci, prin simpla apăsare a unui buton se pot obține ultimele știri publicate în jurnale. Prin modificări corespunzătoare, se poate citi în diverse alfabete. În multe țări, cataloagele de bibliotecă pot fi accesate pe Internet, iar prin ILC se pot împrumuta cărți aflate în alte țări decât Suedia. Capacitatea bibliotecilor de a sonda ofertele s-a îmbunătățit odată cu prezentarea pe Internet a acestor oferte din domeniul literaturii.

(Comunicare susținută la Conferința **INTAMEL**, Zürich, septembrie 1999)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Undeva, în Europa ...

O duminică obișnuită

Teofil BĂLAJ

Georges Godebert a fost realizator la posturile de radio franceze (Radio-France, France-Culture, France-Inter, France-Musique) şi preşedinte al Asociaţiei "Prietenii lui Panait Istrati" din Franţa. A realizat numeroase spectacole radiofonice şi emisiuni dedicate ţării noastre, culturii române clasice şi contemporane. A vizitat România în mai multe rînduri. Proiectele de prezentare în continuare a realităţii româneşti în Franţa au fost multe.

În primul rînd – iniţierea celei de-a treia serii a *Caietelor lui Panait Istrati* – proiect împlinit printr-un volum de cea mai aleasă ţinută, continuînd primele două serii datorate inimoşilor înaintaşi la preşedinţia Asociaţiei – R. Raydon şi I. Mermoz, apoi publicarea volumului omagial *Cartea Centenarului*, cuprinzînd toate comunicările şi alte intervenţii rostite sau scrise cu prilejul manifestărilor din Franţa, România şi din celelalte ţări în care au fost sărbătoriţi cei o sută de ani de la naşterea celui pe care Romain Rolland l-a numit "un Maxim Gorki al Balcanilor". Va urma încă un voiaj cultural cu 40-50 din cei 140 de membri ai Asociaţiei "Prietenii lui Panait Istrati" pentru mai buna cunoaştere a României, adaptări pentru radio ale unor opere literare şi altele.

Fiecare vizită în România a însemnat, de fapt, un nou început. Noi prietenii, noi proiecte, reîntîlniri cu prieteni mai vechi, cu amintirile...

À propos de amintiri. Răsucesc, peste ani, butonul radioului de la maşina care m-a plimbat prin atîtea bucurii ale Franţei prietene şi mă bucur din nou.

"*Içi Paris... Posturile de radio France-Culture, France-Inter, France-Musique şi Inter-variété transmit pentru dumneavoastră între 31 mai şi 7 iunie 1970, ciclul de emisiuni «La Roumanie d'aujourd'hui comme si vous y étiez», săptămînă a culturii române pregătită şi coordonată de Georges Godebert...*"

Acest anunţ a înviorat mai multe zile la rînd buletinele de ştiri ale celor patru posturi de radio centrale din capitala Franţei, adăugînd primăverii oprită încă la poarta de Sud a oraşului, o căldură pe care nu mi-e greu s-o descifrez nici astăzi.

Cunoscuta *Maison de la Radio*, acest amfiteatru al cuvîntului trimis şi adunat de pretutindeni, ivită înaltă şi albă cu cele douăzeci şi unu de etaje ale sale pe malul drept al Senei, întinerită cu neodihna diurnă a peste douăsprezece mii de slujitori ai frumosului prin cuvînt, această casă cu pereţii înnobilaţi de operele contemporanilor Mathieu, Leygue, Adam Manessier şi Bazaine, Casa Radiodifuziunii franceze de pe Avenue du Président Kennedy, trăieşte la ora României. O oră a permanenţei româneşti recapitulată prin juxtapunerea vîrstelor noastre adevărate, coborîtoare din aula Meşterului Manole pînă la Scena Montparnassului lui Eugen Ionescu, trecînd prin dreptul fiecărui loc de popas fără ruşine din geografia certitudinilor nu numai din această parte de lume, ale unor Panait Istrati, Caragiale, George Enescu, Brâncuşi, Arghezi, Titulescu sau Emil Cioran.

Domnul Georges Godebert a cunoscut această realitate românească, la început, prin întîlnirile sale cu eroii lui Panait Istrati, apoi cu toţi ceilalţi "eroi" ai emisiunilor sale.

Pe fondul noii serii de înregistrări ale pasionatului descoperitor pentru ascultătorii străini ai folclorului românesc, care este Marcel Cellier, venit din Elveţia pentru a-şi pregăti duminicalele

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

sale întîlniri cu naiul lui Gheorghe Zamfir şi taragotul lui Dumitru Fărcaş, cu trişcaşii maestrului Tudor Jarda din Leşul Ilvei şi cu doinele, strigăturile, bocetele şi ţipuriturile culese de-a lungul şi de-a latul ţării, pe acest fond familiar şi atît de bogat aici, la aproape trei mii de kilometri de casă, îl ascult pe Maurice Escande, directorul Comediei Franceze, vorbind despre Maria Ventura, Elvira Popescu, Jean Yonnel şi Edouard de Max, îl văd pe Jean Grecault – îndrăgostitul parizian de lumea lui Caragiale – retrăind cu trupa lui entuziastă în faţa microfoanelor din studioul 102 verva *Nopţii furtunoase* prezentată pînă atunci în peste treizeci de localităţi franceze ("*nu este deloc greu să primeşti aplauze jucînd pe Caragiale*" – îmi mărturiseşte Jean Grecault – continuînd maratonul bizar al replicilor din *Bubico*, *Lanţul slăbiciunilor*, *Petiţiune* şi *CFR*), îi strîng mîna lui Claude Rich între două replici din *Ah, nervii* lui Marin Sorescu şi căutăm cu Christian Alers paginile din *Fii cuminte Cristofor* de Aurel Baranga pe care le-a uitat în cabina în care acum se copiază cu muzică *Surîsul Hiroşimei* de Eugen Jebeleanu.

Georges Godebert va avea în curînd cele cîteva minute promise dar deocamdată ascultă cu Pierre Sipriot prezentarea romanului *Şatra* de Zaharia Stancu, prima pagină din antologia sonoră a literaturii române contemporane, în care vor mai fi incluse fragmente şi prezentări ale *Moromeţilor* lui Marin Preda, *Îngerul a strigat* de Fănuş Neagu, *Între ziuă şi noapte* de Henriette Yvonne Stahl, *Groapa* şi *Principele* lui Eugen Barbu, *Aceste zile şi aceste nopţi* de Teodor Mazilu şi *Vara oltenilor* de Dumitru Radu Popescu.

Toate acestea însă, după evocările lui Leon Negruzzi rezervate operei lui Creangă, Costache Negruzzi, Slavici, Sadoveanu, Rebreanu, Mateiu Caragiale şi Camil Petrescu, fără a omite, desigur, medalioanele Tristan Tzara, Urmuz şi Blaga.

Aştept fără o grabă prea mare, răsfoind paginile calendarului radiofonic românesc deschis şi pentru *Oedip* al lui George Enescu şi pentru mărturisirile întotdeauna cuceritoare ale lui Liviu Ciulei şi Radu Beligan, pentru speranţele arhitectului Horia Maicu şi neliniştile lui Lucian Pintilie, pentru evocările maestrului Victor Eftimiu şi proiectele profesorului Alain Guillermou de la Sorbona, pentru dezinvoltura partiturilor lui Anatol Vieru, Dumitru Capoianu, Tiberiu Olah, Costin Miereanu, Hrisanide şi Beloiu, pentru *Ringul* lui Ioan Grigorescu şi – timp de mai multe ore – pentru istoria mai veche şi mai nouă a României.

Apoi, Georges Godebert găseşte un minut să-şi amintească de întîlnirea noastră primă, deloc întîmplătoare, de cîntecul acela de seară al lemnului bătut mînăstireşte în curţile cu icoane din Moldova părintelui Crimca, de după amiezele cu multe flori în Cişmigiu şi mulţi prieteni la Casa Scriitorilor, de o scrisoare simplă cu bucuria caligrafiată rotund după *Othelo* pe care l-a realizat în polifonie, de curînd, servindu-şi practic mai vechea lui pasiune de a inventa mişcarea sunetelor, de foarte multe pagini româneşti abia traduse în franceză şi de proiectele, de asemenea multe, pentru zilele de după acest sfîrşit de mai în care s-au adunat pe masa lui de lucru cutiile rotunde ale cîtorva zeci de săptămîni de înregistrări.

Vorbeşte repede, temîndu-se parcă de ora aceea, douăsprezece fix, a zilei de duminică 31 mai cînd cutiile sale vor coborî una după alta, pe toate lungimile de undă, în mijlocul străzilor şi în casele prin care s-au perindat de-a lungul vremii prietenii săi români din biblioteci şi din zilele ultime ale unui anotimp, acesta, al prieteniei şi ştie că sînt încă foarte multe lucruri rămase în afara cutiilor sale subţiri şi vrea să se scuze dar nu-l las s-o facă.

Nu-l las pentru că ştiu că domnul Georges Godebert nu va întîrzia la niciuna din întîlnirile sale cu realităţile României deoarece a cunoscut aceste realităţi şi le-a îndrăgit atît de mult încă de la cealaltă realitate, mai veche, din paginile cărţilor lui Panait Istrati.

Îmi face semn prin geamul cabinei să ascult.

O voce gravă, puţin graseiată, pe un fundal muzical ca un început de sărbătoare: "*Trandafiri, şantiere, clopote, poeme... Mîna care nu seamănă, construieşte. Această dublă activitate se distinge lesne, cu ochiul liber, pe întreaga întindere a pămîntului românesc. A pătrunde în această lume în care omului îi sînt oferite toate darurile culturii înseamnă a cunoaşte o realitate în faţa căreia ne este foarte greu să ne justificăm indiferenţa, lipsa de înţelegere, prejudecăţile, spaima şi uneori, lenea noastră spirituală*".

Recunosc paginile şi vocea marelui nostru prieten Miguel Angel Asturias.

Georges Godebert e mulţumit.

Era în luna mai, 1970...

Pentru cînd emisiunea viitoare, domnule Georges Godebert?

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cultură și Cartier

Marghita Naumescu – Pictură

Organizată prin colaborarea Bibliotecii "I.L. Caragiale" cu Societatea profesorilor de muzică şi desen, Expoziția de pictură a d-nei Marghita Naumescu a încheiat şirul manifestărilor din acest an cuprinse în programul "Cultură şi Cartier".

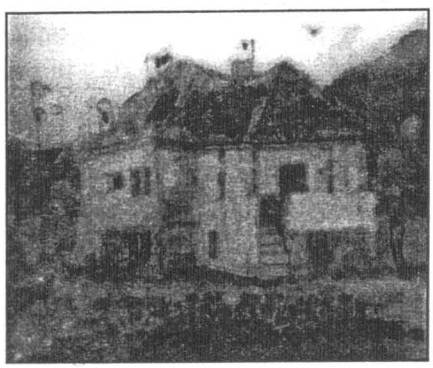

"Casa Muzeu" de la Ostrov, Călimăneşti

Expozanta, d-na prof. Naumescu, în prezent pensionară, este absolventă a Institutului pedagogic – Facultatea de Arte Plastice şi, de-a lungul anilor, a împletit activitatea didactică cu cea artistică. Membră a Fondului Plastic din 1970, a participat la numeroase expoziții republicane şi de grup, precum şi la tabere de creație desfăşurate în diferite oraşe din țară. De asemenea, s-a prezentat publicului bucureştean cu expoziții personale, ultima fiind cea deschisă pe 13 decembrie în incinta Bibliotecii "I.L. Caragiale".

Prin lucrările expuse, artista ne invită într-un univers subtil definit, în care subiectele ilustrând proprii valori sentimentale se întrepătrund cu teme unanim receptate. Peisaje, flori şi naturi statice, autoportrete şi portretele unor apropiați, locuri şi clădiri dragi inimii sale sunt subiectele abordate. Dincolo de această multitudine, tablourile se reunesc într-o expresie artistică inconfundabilă, datorată mai ales rafinamentului cromatic rezultând dintr-o bogată paletă de nuanțe alb-gri.

Criticul Vladimir Zamfirescu notează în catalogul prezentei expoziții: "Doamna Marghita Naumescu face parte dintr-o foarte rară categorie de artişti şi anume aceea care îi conține pe «artiştii împătimiți» de meseria lor. Spun acest lucru cu toată răspunderea, căci o cunosc de mulți ani şi am avut prilejul de nenumărate ori să-i constat zbuciumul permanent în jurul profesiunii de credință care este pictura".

Această expoziție se înscrie în manifestările ce urmăresc permanentizarea bibliotecii de cartier ca micro-centru cultural, contribuind la punerea în evidență a valorilor locale, a personalităților comunitare, ca şi la dezvoltarea comunicării între cei ce locuiesc în zonă.

Expoziția va fi deschisă şi în cursul lunii ianuarie 2000. *(Ana Maria ORĂŞANU)*

Expoziție

Joi, 18 noiembrie 1999, la sediul central al Bibliotecii "M. Sadoveanu" a avut loc vernisajul expoziției de carte şi documente "Alexandru Vlahuță şi epoca sa", organizată cu ocazia comemorării a 80 de ani de la trecerea în neființă a scriitorului.

Viața şi activitatea literară şi publicistică a celui omagiat au fost prezentate de istoricul literar Valeriu Râpeanu.

Expoziția a cuprins exemplare din opera lui Alexandru Vlahuță aflate în colecțiile Bibliotecii Municipale, dintre care menționăm: *Nuvele*, 1886; *Carte de citire*, 1902; *Clipe de linişte*, 1907; *Poezii*, 1961; *Versuri şi proză*, 1981; *România pitorească* în diverse ediții; *Mogâldea*, 1979; Valeriu Râpeanu: *Vlahuță şi opera sa*, 1966; Gala Galaction: *Vlahuță*, 1944; albumul *A. Vlahuță – pictorul N.I. Grigorescu. Viața şi opera*, 1910, 1939.

Cu prilejul acestui eveniment, dl. Valeriu Râpeanu a donat Bibliotecii noastre lucrări ale scriitorului Alexandru Vlahuță din colecția personală, dintre care amintim: A. Vlahuță: *Scrieri alese*, ediție apărută în 1992 la Chişinău; revista "Luceafărul"; numărul special al revistei "Universul literar" apărut în 1925; Paul Bujor: *Amintiri despre A. Vlahuță şi I.L. Caragiale*; numerele revistei "Viața Românească" apărute în 1906.

D-na Ruxandra Grigorescu Vlahuță, nepoata scriitorului, a oferit, de asemenea, bibliotecii fotografii ilustrând aspecte din viața poetului. (*Carmen LETCAN*)

https://biblioteca-digitala.ro/ http://bibmet.ro

Agenda culturală

Simpozion

Vineri, 26 noiembrie 1999, la sediul central, Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu", în colaborare cu Muzeul Literaturii Române, a organizat Simpozionul **"1 Decembrie 1918 – Vrem să ne unim cu țara!"**, dedicat zilei Marii Uniri. Au conferențiat: prof. univ. dr. Ioan Scurtu, ambasador dr. Caius Traian Dragomir, prof. dr. Virgiliu Teodorescu și prof. Ileana Ene.

Tematica Simpozionului a cuprins: Făurirea și consolidarea Statului Național Unitar Român; Contextul internațional al existenței Statului Național Unitar Român; Monumente ale Marii Unirii; Mărturii ale vremii reflectate în literatura română; Actualitatea Marii Uniri.

A fost prezent dl. Florin Rotaru, directorul Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu". În încheiere a avut loc un recital liric în interpretarea actorilor Claudia Bârcă și Mircea Nicolae Crețu, de la Teatrul Odeon.

Ministerul Culturii
Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură
Departamentul pentru Educația Adulților și Formarea Formatorilor

Stimate domnule director Florin ROTARU,

Membrii Departamentului pentru Educația Adulților din cadrul Centrului de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură vă mulțumesc pentru sprijinul acordat în desfășurarea cursurilor "Procesul democratic și educația adulților", incluse în proiectul româno-danez *The Establishment of a "Romanian Institute for the Educational Development of Adults"* (*IEDA*).

În urma evaluărilor finale, participanții selectați pentru seminarul de la București din data de 11-22 octombrie 1999 au manifestat un interes deosebit față de informațiile primite, sperând totodată că vor avea și oportunitatea de a le pune în practică în cadrul programelor de reformă aparținând domeniului specific de activitate.

Având credința că și viitoarele noastre colaborări vor fi la fel de fructuoase și deschise, vă urăm sărbători fericite, cu un Crăciun și un An Nou bun. La mulți ani!

Mihail-Cristian Lotreanu
Elvira Andreiana
Cristiana Vlad
Lucian Sârbu

Societatea Română de Radiodifuziune
Redacția Teatru și Emisiuni Scenarizate

Către
Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu"
În atenția domnului director Florin ROTARU

Vă rugăm să ne sprijiniți cu aceeași amabilitate ca și până acum, în a permite Teatrului de păpuși "Licurici", condus de doamna Gabi Stamatiade să participe la spectacolul de copii "Așteptându-l pe Moș Crăciun", ce se va desfășura duminică, 19 decembrie 1999, ora 17.00, în sala de concerte "Mihail Jora" a Societății Române de Radiodifuziune.

Menționăm că această trupă a mai colaborat cu redacția noastră în câteva rânduri, cu rezultate excelente, dând dovadă de un profesionalism desăvârșit.

Cu mulțumiri,
Redactor șef,
Monica Patriciu

Teatrul de păpuși "Licurici" al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" a prezentat în cadrul spectacolului "De-ale lui Caragiale", realizat de Radiodifuziunea Română, adaptările după *D-l Goe*, *Vizita*, *Bubico*, *Un pedagog de școală nouă*. Prelucrarea după I.L. Caragiale a fost realizată de Monica Patriciu, redactor șef al Redacției Teatru și Emisiuni scenarizate din Radiodifuziunea Română.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Concursul de poezie – ediția a II-a
Biblioteca "I.L. Caragiale"

În luna decembrie 1999 a avut loc a doua ediție a Concursului de poezie pe care l-a găzduit Biblioteca "I.L. Caragiale". Ca organizatoare a acestuia, cred că merită vorbit aici despre ceea ce s-a întîmplat cu acest prilej poetic, măcar în măsura în care putem ști unde se duc unele din cărțile Editurii "Biblioteca Bucureștilor"! Așadar, au participat la concurs un număr de 50 de liceeni și studenți din București și din țară. Juriul, alcătuit din poeți în primul rînd – Nora Iuga, Saviana Stănescu, Alexandru Horia și Nina Vasile – a acordat pentru cele două secțiuni (una pentru 14-18 ani, cealaltă pentru 18-25 ani), următoarele premii: I – Adrian Gabriel Moșoianu, Facultatea de Filozofie, București; II – Andrei Peniuc, Facultatea de Drept, București; III – Gabriel Hasmațuchi, Facultatea de Litere, Istorie și Jurnalistică, Universitatea "Lucian Blaga", Sibiu; I – Ana Trandafir, Liceul "Sf. Sava", București; II – Diana Dima, Liceul "Gh. Lazăr", București; III – Luiza Fediuc, Școala Centrală, București.

Mențiuni au primit următorii: Claudia Muther, Facultatea de Filozofie-Istorie Oldenburg, Germania, Satu Mare; Oana Cătălina Ivan, Universitatea de Medicină și Farmacie "C. Davila"; Sanda Alex, Facultatea de Litere, București; Alexandra Coiculescu, Școala Centrală, București.

Să spun acum că premiile au constat în primul rînd din cărți oferite de către Editura "Biblioteca Bucureștilor" și de către Editura "Univers", cărora le mulțumim public aici. Iată și trei dintre titlurile primei edituri: *Ierusalim* de Selma Lagerlöf; *Moscova cîrciumărească* de Serghei Esenin; *Sauna* de Petre Sălcudeanu.

Spre amuzamentul lor, concurenții premiați au mai primit jucării oferite de firma McDonald's care a sponsorizat și latura de protocol a proiectului. De asemenea, prin amabilitatea doamnei Ana Maria Orășanu, în pachetele "importante" de Moș Crăciun – așa cum au devenit aceste premii literare decernate pe 22 decembrie (și nu întîmplător chiar la această dată!), s-a aflat cîte o imagine-gravură reprezentînd monumente arhitecturale bucureștene. Dintre tinerii prezenți, fiecare a plecat cel puțin cu o carte, și s-au aflat și alte surprize plăcute... la vedere sau la gust. Cîteva texte ale celor premiați vor fi publicate în "Luceafărul" și odată cu prezentul articol.

Dincolo de aceste aspecte exterioare ale Concursului de Poezie, s-a petrecut, însă, discreția întîlnirii între cîțiva oameni care, într-un fel sau altul, nu pot fără poezie. În calitate de amfitrioni, au deschis decernarea, luînd cuvîntul, poeții Ion Horea și Teofil Bălaj, arhitect Ana Maria Orășanu și Veronica Aldea.

De fapt, important în toată povestea concursului a fost și trebuia să fie "Atelierul de creație". Dacă există această grație a poeziei în generațiile tinere, ea are nevoie să fie sporită într-o conștiință clară a scrisului, într-o intuiție rafinată a valorii... Și nu este vorba aici despre un mentor care să ajute la o asemenea rafinare, conducînd un cenaclu. "Atelierul de creație" vrea să fie chiar un *atelier*, de exercițiu întru creație odată cu cel de gîndire, de simțire, de dialog spornic, nu doar despre *o* poezie sau alta ci și despre acea creație a propriei noastre ființe și vieți care scrie. Dar acestea aparțin creatorilor tineri înșiși iar nu vreunui mentor, și în măsura în care ei *se caută* într-un astfel de atelier, o instituție cum este Biblioteca nu poate să nu le acorde locaș potrivit. Ceea ce și face. În contextul actual, cultura în cartier se desfășoară sub semnul funcționării bibliotecii ca centru cultural. (*Nina VASILE*)

• *Din poemele premiate:*

Tonio Măscăriciul (fragment)

Cînd plouă, și înfloresc bordeiele, Tonio stă cu tălpile goale și cămașa fluturînd ca o frunză în bătaia vîntului într-o scobitură a țarinei sau pe un povîrniș întîmplător (care e întotdeauna buricul pămîntului), întinde brațele și nu se roagă: așteaptă să-i crească rădăcini; sau să-l mistuie trăsnetul – copac nenăscut și nomad. Dar hohotul ploii îi spală și păcatele, și aura de mucenic de pe frunte, pe care și-a desenat-o cu degetul înmuiat în clisă descîntată cu vin roșu. Ploaia rîzînd cu rîsul lui, îl lasă singur în soare să-și scurme vizuina sub cer, la marginea lumii, pe drumuri, ca o cîrtiță blestemată, cu o mie de ochi. (**Adrian Gabriel Moșoianu** – Premiul I)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Poeme pentru linguriță

(Beatificare)
Am auzit că m-am născut înger.
.....
Şi-n ziua a şaptea m-au făcut om.

(Cimitirul cuvintelor)
O cîmpie cîrpită cu pietre,
unde a fost împrăştiată cenuşa
pasărei Phoenix,
unde au fost ucişi inorogi.

(Din chaos)
Şi dacă într-un tîrziu
m-aş ridica...
picioarele mi-ar fi nisip,
ochii – ploaie.
(**Ana Trandafir** – Premiul I)

***
Înfăşurat strâns
în veste antiglonț
şi antimaterie
aripile-n spirală mă frig
am pupila ovală
tactul zborului nu-l mai simt

fâlfâind ferecat sunt
în holul Teatrului Național
din Craiova afară ninge
viața mea abureşte ferestrele.
(**Andrei Peniuc** – Premiul II)

Sîngele împreună cu moartea

Trebuie să ies din casă
ca un vierme
dintr-un măr.
Deasupra mea levitez
precum un sicriu,
Arborii ciungi
ciocănesc în el timid.

În urma mea
rîurile în cer zboară.
în matca abandonată
pietrele se măcelăresc.
(**Gabriel Hasmaţuchi** – Premiul III)

Apariție editorială

În ziua de 9 decembrie 1999, la librăria "Mihail Sadoveanu" a avut loc un remarcabil eveniment editorial: lansarea volumului *Minorităţile în mileniul al treilea*, lucrarea diplomatului şi juristului Dr. Ion Diaconu, cu o prefață de Prof. univ. dr. Adrian Năstase, vicepreşedinte al Camerei Deputaţilor, apărută sub egida Asociației pentru Educație Democratică.

În prezentarea făcută de dl. Adrian Năstase, a fost relevată valoarea deosebită a lucrării, pentru cunoaşterea complexelor probleme ale dreptului minoritar ca parte a dreptului internațional, cunoaştere susținută de o solidă bază teoretică şi raportată la realitățile României, ca stat național unitar, la felul cum este asigurată protecția minorităților naționale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

O carte de poezie

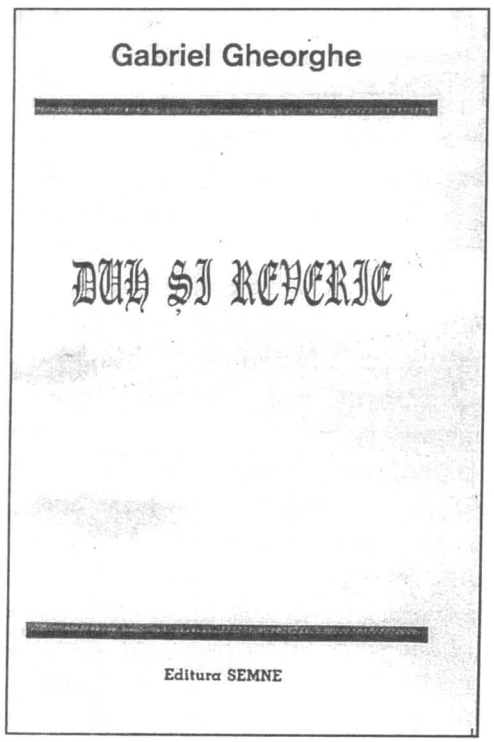

Primim la redacție o carte de poezii semnată de Gabriel Gheorghe, apărută la Editura "Semne", București, 1997.

După cum scrie editorul într-o notiță liminară, autorul acestei cărți *"este un spirit contemplativ-analitic căruia destinul i-a impus o activitate de factură științifică, pozitivistă, sub înrâurirea căreia spiritul său s-a convertit la gândire geometrică și rigoare. În timpul unei lungi (...) perioade de separare forțată de lume, în izolare și singurătate, s-a produs «împăcarea» cu natura sa, pecetluită prin compunerea mentală a unui număr apreciabil de poeme și a câtorva traduceri din franceză și engleză. În singurătate, greutatea principală o reprezenta nu compunerea poemelor (...), ci păstrarea lor în memorie... Din fericire, autorul avea o memorie bună, astfel că a reușit, cu inerente, nu prea mari pierderi, să aducă, la întoarcerea în lume, un număr considerabil de poeme personale, dar și zeci de pagini din vestita oralitate de detenție a lui* ***Petre Țuțea****, pe care, în primele săptămâni le-a încredințat hârtiei. Volumul cuprinde unele din aceste poeme, așa cum au venit, fără amendări și retușuri, și altele din anii următori revenirii sale"*.

Reproducem câteva mărturii dintr-un destin al suferinței convertit în expresie literară.

Alter ego

Straniu tovarăș, alături de mine din vremea
Când eram numai preludiul a ceea ce-s astăzi,
Între materie-amorfă și viață-ntrebare...
Fără contururi și nedeslușit mie simbol.
N-aveam idei, nici intenții, nici jocuri de spirit,
Căci eram numai o biată etapă-ntr-un ciclu.
Pus-ai atunci gheara-ți zdravănă-n creieru-mi palid,
Și, ca pe-un urs, strâns în chingi, m-ai purtat pretutindeni.
Fost-ai stăpânul, eu, sluga plecată ce-ntocmai
Fără crâcnire plătește erorile-ți toate.

Spui la ureche năzbâtii ce-mi par cunoscute,
De care râd, sau mă-nfurii, zadarnic, adesea...
Și ispitit sunt să cred că ești altul eu însumi,
Propria-mi fire ce sunt blestemat s-o port veșnic.

Quadratura cercului

Tu porți în cap patrate, triunghiuri și trapezuri
Și-ți făurești din ele, păreri, idei și crezuri.
Și vrei ca toată lumea, din capul tău geometric,
Să-și scoată fericirea, pe rând, precis, simetric...
Ți-e mintea colțuroasă și vai dacă gândești,
Când stau pe colț, nestabil, stăpânii tăi acești.
De ai în tine forța să treci de Rubicon,
Tradu-n circumferință oricare poligon,
Și-ntr-un vârtej de cercuri, părelnică himeră,
Încet, pe neștiute, conjugă-le în sferă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Consiliul Britanic își deschide porțile la Brașov

În prag de mileniu, Consiliul Britanic lansează un nou proiect de parteneriat: Centrul Britanic Braşov, realizat împreună cu Consiliul Județean şi Biblioteca Județeană Braşov. Acesta este cel de-al şaselea proiect de acest gen, prin care s-au constituit Bibliotecile Britanice din Sibiu, Iaşi, Cluj, Timişoara şi Constanța. Braşovul însă reprezintă o inovație, un proiect-pilot care propune o integrare a serviciilor de bibliotecă-informare cu cele de asistență metodologică pentru profesorii de limbă engleză.

Astfel, centrul cuprinde o bibliotecă informatizată, cu peste 3.500 de titluri de carte, periodice, casete audio-video şi CD-ROM disponibile publicului larg pentru împrumut şi referință. Confirmare a competenței profesionale a partenerilor români, managerul desemnat al centrului din Braşov este un **specialist român** în metodologia predării limbii engleze, care preia responsabilitățile coordonatorului regional britanic de până acum şi va derula din Braşov o serie de proiecte regionale şi naționale de limbă engleză şi parteneriat cultural.

Pentru a marca acest eveniment, Consiliul Britanic l-a invitat în România pe **dr. Brian Lang**, directorul general al prestigioasei **British Library**, biblioteca națională a Marii Britanii.

În ziua de marți, 14 decembrie 1999, dr. Lang a inaugurat **Centrul din Braşov**, în prezența ambasadorului Marii Britanii, dl. Richard Ralph şi a oficialităților Municipiului Braşov.

Miercuri, 15 decembrie 1999, în Sala Verde a Senatului României dr. Lang a conferențiat despre funcția esențială a bibliotecii în noul context al societății informaționale, despre paradoxurile tradiției culturale şi ale inovației tehnologice. În aceeaşi zi, oaspetele britanic a vizitat noul sediu al Bibliotecii Centrale Universitare din Bucureşti.

The British Library

The British Library este biblioteca națională a Marii Britanii şi una dintre cele mai mari biblioteci din lume. Ea este finanțată de guvern prin intermediul Departamentului Patrimoniului Național. Bugetul alocat pentru anul 1998/99 a fost de 80.450.000 £. În afară de acesta, biblioteca obține din serviciile oferite un venit suplimentar de 39 milioane lire sterline. Pe plan mondial, **The British Library** este biblioteca națională care oferă cea mai largă gamă de servicii.

În fiecare zi, aceste servicii sunt oferite în 17 săli de lectură şi zone de studiu. Sălile de lectură sunt frecventate de mai mult de o jumătate de milion de cititori în fiecare an. În fiecare an, peste 4 milioane de documente sunt puse la dispoziția utilizatorilor aflați la distanță. Colecția bibliotecii se îmbogățeşte cu 3 milioane de materiale noi în fiecare an. Catalogul bibliotecii poate fi consultat de oriunde în lume.

Biblioteca dispune de numeroase servicii de informare specializate cum ar fi Serviciul de informare în domeniul afacerilor şi Serviciul de informare în domeniul sănătății.

Biblioteca finanțează proiecte de cercetare şi coordonează diferite programe editoriale, educaționale şi evenimente publice.

Biblioteca are peste 2.300 de angajați şi funcționează în sediul din Londra, precum şi în Boston Spa, comitatul Yorkshire.

Colecția bibliotecii s-a dezvoltat pe parcursul a 250 de ani, depăşind în prezent 150 de milioane de materiale de sine stătătoare cum ar fi: cărți, ziare, manuscrise, hărți, stampe, muzică, patente, arhivă de ziare şi sonoră în toate limbile scrise şi vorbite.

The British Library în St. Pancras

Noua clădire din cartierul londonez St. Pancras este primul sediu construit anume pentru bibliotecă, reprezentând o importantă resursă culturală pentru Marea Britanie şi întreaga lume. Noua clădire permite bibliotecii să ridice calitatea şi viteza serviciilor către utilizatori, concentrând într-un singur loc majoritatea colecțiilor de referință din Londra ale bibliotecii. Totodată, ea creează posiblitatea ca biblioteca să ofere vizitatorilor programe interesante şi diversificate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Unsprezece noi zone de lectură, însumând 23 de kilometri liniari de rafturi cu acces direct, asigură locuri pentru 1.206 cititori. Cele patru nivele de subsol, care coboară aproape 23 de metri în pământ, conțin 300 de kilometri liniari de rafturi. Condițiile de mediu atent controlate din cele patru zone de depozitare din subsol asigură o durată de viață de patru ori mai mare pentru cele 12 milioane de volume adăpostite aici.

În inima clădirii se află **The King's Library**, o colecție de 60.000 de volume ce a aparținut regelui George al III-lea și a fost donată de regele George al IV-lea. Colecția este găzduită de o clădire-turn înaltă de 17 metri, cu șase etaje și pereți din sticlă.

La baza serviciilor îmbunătățite ale bibliotecii se află trei sisteme automate de sine stătătoare dar legate între ele. Catalogul automatizat (OPAC) va conține peste 12 milioane de intrări în momentul în care noul sediu al bibliotecii din St. Pancras va funcționa la întreaga sa capacitate. Serviciul automat de solicitare a cărților verifică dacă o carte este disponibilă, trimite solicitarea în formă tipărită la depozit, urmărește și comunică stadiul întregului proces de aducere din depozit a cărții solicitate. Sistemul mecanic de mânuire a cărților dirijează containerele spre punctele corecte de colectare.

Cele trei zone dedicate expozițiilor permit bibliotecii să ofere o largă varietate de expoziții speciale și permanente, unele dintre acestea dedicate vizitatorilor tineri.

În Piazza și Centrul de Conferințe, acesta din urmă beneficiind de un auditorium cu 255 de locuri și de săli mai mici pentru diverse reuniuni, se desfășoară ample programe de evenimente publice.

Noutăți editoriale

- Albu, Florența, *Austru*, antologie poetică, Editura Eminescu, seria "Poeți români contemporani", București, 1999, 222 p.
- Anghelescù Irimia, Mihaela, *Dialoguri postmoderne*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1999, 356 p., 53.000 lei
- Astaloș, George, *Pe muche de șuriu*, cânturi de ocnă, cu microglosare argotice, desene de Constantin Piliuță, Editura Tritonic, București, 1999, 306 p.
- Barboricǎ, Corneliu, *Istoria literaturii slovace*, ediția a doua, revăzută, Editura Universal Dalsi, București, 1999, 286 p.
- Beligan, Anamaria, *Scrisori către Monalisa*, roman, Editura Polirom, Iași, 1999
- Beșteliu, Marin, *Tudor Arghezi – poet religios*, eseu, Editura Cartea Românească, București, 1999, 228 p.
- Boeriu, Eta, *Din pragul frigului statornic. Antologie (1971-1984)*, prefață de Gh. Grigurcu, selecția și îngrijirea textului de dr. I.N. Boeriu, Editura Paralela 45, Colecția "Cercul Literar de la Sibiu", Pitești, 1999, 180 p., 15.000 lei
- Bourdieu, Pierre, *Regulile artei*, Editura Univers, Colecția "Studii", București, 480 p.
- Brătianu, Elisa. Brătianu, Ion I.C., *Memorii involuntare*, texte stabilite, note și prezentare de Marian Ștefan, Editura Oscar Print, București, 1999
- Calvino, Italo, *Dacă într-o noapte de iarnă un călător*, Editura Univers, colecția "Clasici ai literaturii moderne", București, 256 p.
- Canianu, Mihail, *Studii și culegeri de folclor românesc*, ediție îngrijită de Al. Dobre și Mihail M. Robea, cuvânt înainte de Dan Horia Mazilu, Editura Minerva, București, 1999, 282 p., 35.000 lei
- Caragiale, I.L., *Publicistică și corespondență*, ediție îngrijită de Marcel Duță, studiu introductiv de Dan C. Mihăilescu, Editura Grai și suflet – Cultura națională, Colecția "Cărți fundamentale ale culturii române", București, 1999, 558 p., 60.000 lei
- Caragiale, Mateiu I., *Sub peceteă tainei*, text întregit și încheiat de Alexandru George, Editura Albatros, București, 1999, 96 p.
- Carmel, Shaul, *Între El și mine*, poezii, prefață de Eugen Simion, ilustrații de Tia Peltz, Editura Eminescu, 1999, 104 p.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

- Chamberlain, Lesley, *Nietzsche la Torino. Sfârşitul viitorului*, Editura Vivaldi, Bucureşti, 1999
- Cehov, A.P., *Opere*, vol. V, ediție îngrijită, repere de istorie literară şi note de Sorina Bălănescu, Editura Univers, Bucureşti, 1999, 542 p.
- Crainic, Nichifor, *Spiritualitatea poeziei româneşti*, cuvânt înainte de Alexandru Condeescu, postfață de Paul Dugneanu, Editura Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 1999
- Dan, Arthur, *Mituri căzute (Din jurnalul unui psihiatru)*, Biblioteca Apostrof, Colecția "Scrinul negru", Cluj, 1999
- Decaux, Alain, *Abdicarea*, Editura Vivaldi, Bucureşti, 1999
- Denize, Eugen, *Istoria Societății Române de Radiodifuziune*, Editura Casa Radio, Colecția "Biblioteca Radio", Bucureşti, 1999
- Diaconescu, Ioana, *Arcadia*, poeme, Editura Eminescu, Bucureşti, 1999, 82 p.
- Duguay, Gilles, *Regina Maria şi Joe Boyle – o prietenie de suflet*, Editura Du Style, Bucureşti, 1999
- Faur, Sanda, *Tanti Cleo din New York*, tablete zâmbitor-amare pentru cafeaua de dimineață, Editura Curtea Veche, Bucureşti, 1999
- Galaction, Gala, *Jurnal*, vol. III, ediția a II-a, text integral, ediție îngrijită şi note de Teodor Vârgolici, Editura Albatros, Bucureşti, 1999, 458 p.
- Gheorghiu, Virgil, *Memorii*, Editura 100+1 Gramar, Bucureşti, 1999, 549 p.
- Ghiță Teodorescu, Viorica, *Leopoldina Bălănuță – Şoapte şi lacrimi*, Editura Casa Radio, Colecția "Repere XXI", seria Biografii, Bucureşti, 1999
- Giroud, Françoise, *Arthur sau fericirea de a trăi*, Editura Polirom, Iaşi, 1999
- Gogol, N.V., *Opere*, vol. I, Editura Polirom, Iaşi, 1999
- Grăsoiu, Liviu, *G. Topârceanu sau Chiriaşul grăbit al literaturii române*, studiu critic, Editura Crater, Bucureşti, 1999, 128 p.
- Ibáñez, Blasco, *În căutarea marelui han* (Cristofor Columb), Editura Minerva, Colecția "Biblioteca pentru toți", Bucureşti, 1999
- Ichim, Florica, *George Constantin şi comedia sa umană*, Editura Gramar, Bucureşti, 1999, 272 p.
- Iorga, N., *Istoria literaturii româneşti. Arta şi literatura românilor*, studiu introductiv şi note de Andrei Pippidi, Editura Fundației Culturale Române, Bucureşti, 1999
- Jenny, Laurent, *Rostirea singulară*, Editura Univers, Colecția "Studii", Bucureşti, 1999
- Jiva, Corina, *Condamnat la succes*, o carte despre Herbert von Karajan, Editura Albatros, Bucureşti, 1999, 268 p.
- Johnson, Paul, *O istorie a evreilor*, traducere de Irina Horea, Editura Hasefer, Bucureşti, 1999, 492 p.
- Kadare, Ismail, *Dosarul H. Monstrul*, Editura Univers, Colecția "Romanul secolului XX", Bucureşti, 264 p.
- Kafka, Franz, *Opere*, vol. V, Editura Univers, Colecția "Opere", Bucureşti, 608 p.
- Kazantzakis, Nikos, *Zorba Grecul*, Editura Polirom, Iaşi, 1999
- Leopardi, Giacomo, *Opere*, ediție îngrijită de Smaranda Bratu Elian, Editura Fundației Culturale Române, Bucureşti, 1999, 602 p.
- Lévinas, Emmanuel, *Dificila libertate. Eseuri despre iudaism*, traducere, note şi postfață de Țicu Goldstein, Editura Hasefer, Bucureşti, 1999, 383 p.
- Llosa, Mario, Vargas, *Adevărul minciunilor*, eseuri literare, traducere de Luminița Voina-Răuț, Editura Allfa, Bucureşti, 1999, 212 p.
- Lovinescu, Monica, *La apa Vavilonului* (Memorii 1947-1964), Editura Humanitas, Colecția "Memorii-Jurnale-Convorbiri", Bucureşti, 1999, 280 p.
- Lowry, Malcolm, *Sub vulcan*, Editura Univers, Colecția "Romanul secolului XX", Bucureşti, 408 p.
- Macoviciuc, Vasile, *Inițiere în filosofia contemporană*, postfață de prof. univ. dr. Gheorghe Vlăduțescu, Editura Universal Dalsi, Bucureşti, 1999, 796 p.
- Mann, Thomas, *Alteță regală*, Editura RAO, Bucureşti, 1999
- Manu, Emil, *133 de poezii*, Editura Vinea, Colecția "Poeți de azi", Bucureşti, 1999, 192 p.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

- Manolescu, Nicolae, *Arhivele paradisului*, un dialog cu Mircea Mihăieș, Editura Brumar, Timișoara, 1999, 70 p.
- Marin, Mariana, *Mutilarea artistului la tinerețe*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 1999, 82 p.
- Mălăncioiu, Ileana, *Linia vieții*, antologie de poezie, cu o prefață de Nicolae Manolescu, Editura Polirom, Iași, 1999, 336 p.
- Mincu, Marin, *Poezia română actuală, de la A.E. Baconsky la Constant Tonegaru*, antologie comentată, vol. III, Editura Pontica, Constanța, 1999, 538 p.
- Munteanu, Cornel, *Pamfletul ca discurs literar*, studiu, Editura Minerva, Colecția "Universitas", București, 1999, 360 p., 30.000 lei
- Negoițescu, Ion, *Primăvara elvețiană*, Editura Paralela 45, Pitești, 1999, 134 p., 9000 lei
- Nicolau, Irina. Huluță, Carmen, *Surâsul lui Harry*, Editura Ars Docendi, București, 1999
- Palmer, Michael, *Freud și Jung despre religie*, Editura IRI, București, 1999
- Papacostea, Șerban, *Geneza statului în Evul Mediu românesc*, Editura Corint, București, 1999
- Papadima, Liviu, *Literatură și comunicare*. Relația autor – cititor în proza pașoptistă și postpașoptistă, Editura Polirom, Iași, 1999
- Pădureleanu, Mircea, *Măștile înțelepciunii*, eseuri, Editura Minerva, București, 1999, 208 p., 20.000 lei
- Pânzaru, Ioan, *Practici ale interpretării de text*, Editura Polirom, Iași, 1999
- Proust, Marcel, *În căutarea timpului pierdut. Plecarea Albertinei*, roman, traducere, cuvânt înainte, note și comentarii de Irina Mavrodin, Editura Univers, București, 1999, 286 p.
- Romano, Sergio, *50 de ani de istorie mondială. Pacea și războaiele de la Yalta până în zilele noastre*, traducere de Mircea Vasilescu, Editura Fundației Culturale Române, București, 1999, 254 p.
- Roznoveanu, Mirela, *Timpul celor aleși*, Editura Univers, Colecția "Ithaca", București, 1999
- Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism – 1957-1958*, Editura Cartea Românească, București, 1999, 532 p.
- Seneca, *Naturales quaestiones*. Științele naturii în primul veac, Editura Polirom, Iași, 1999
- Stancu, Zaharia, *Ce mult te-am iubit*, roman, prefață și biografie de Valeriu Râpeanu, Editura 100+1 Gramar, București, 1999, 203 p.
- Stănescu, Nichita, *Îngerul cu o carte în mâini*, antologie, studiu introductiv și bibliografie de Alex. Ștefănescu, Editura Mașina de scris, București, 1999, 336 p.
- Swartz, Richard, *Room service*. Povestiri din Europa de Est, Editura Univers, Colecția "Spectrum", București, 1999
- Vian, Boris, *Toamnă la Pekin*, Editura Univers, București, 224 p.
- Voiculescu, V., *Integrala operei poetice. Integrala prozei literare*, ediție îngrijită și prefață de Roxana Sorescu, Editura Anastasia, București, 1999
- Woolf, Virginia, *O cameră separată*, eseu, traducere de Radu Paraschivescu, prefață de Andreea Deciu, Editura Univers, București, 1999, 144 p.

SPONSOR:

BANCA ROMÂNĂ PENTRU DEZVOLTARE

GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendarul evenimentelor culturale
decembrie 1999

♦ 1 decembrie 1918. **Ziua Națională a României**: Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România

♦ 1 decembrie 1544. 455 de ani de la **deschiderea**, la Brașov, a **primului liceu în care învățământul era bazat pe principii umaniste**

♦ 1 decembrie 1949. 50 de ani de la **apariția**, la Cluj, a publicației lunare a filialei Uniunii Scriitorilor, **"Almanahul literar"**, care în ianuarie 1954 a devenit revista **"Steaua"**

♦ 1 decembrie 1874. 125 de ani de la **premiera**, la Teatrul Național din Iași, a piesei **"Boieri și ciocoi"** de **Vasile Alecsandri**

♦ 1 decembrie 1889. 110 ani de la nașterea lui **A. Dominic**, poet, publicist și dramaturg (1.12.1889 - 1942)

♦ 1 decembrie 1934. 65 de ani de la nașterea poetei **Florența Albu**

♦ 1 decembrie 1934. 65 de ani de la nașterea poetului și prozatorului **Platon Pardău**

♦ 1 decembrie 1934. 65 de ani de la nașterea actorului și poetului **Ștefan Radof**

♦ 1 decembrie 1959. 40 de ani de la **înființarea "Fundației Universitare Carol I"** din **Paris**, sub patronajul Comitetului Național Româno - American pentru Democrație

♦ 2 decembrie 1899. 100 de ani de la nașterea lui **Sir John Barbirolli**, violonist și dirijor englez de origine italiană (2.12.1899 - 28.07.1970)

♦ 3 decembrie 1879. 120 de ani de la nașterea lui **Alexandru Myller**, om de știință, matematician, profesor la Universitatea din Iași, membru al Academiei Române din 1948 (3.12.1879 - 4.07.1965)

♦ 3 decembrie 1929. 70 de ani de la nașterea lui **Dumitru Alexandru**, poet și prozator

♦ 4 decembrie 1679. 320 de ani de la moartea filosofului englez **Thomas Hobbes** (5.04.1588 - 4.12.1679)

♦ 4 decembrie 1894. 105 ani de la nașterea scriitorului **Octav Dessila** (4.12.1894 - 29.07.1976)

♦ 5 decembrie 1974. 25 de ani de la moartea lui **Zaharia Stancu**, poet, prozator și ziarist, fost președinte al Uniunii Scriitorilor (5.10.1902 - 5.12.1974)

♦ 6 decembrie 1779. 220 de ani de la moartea lui **Jean Baptiste Simeon Chardin**, pictor francez (2.11.1699 - 6.12.1779)

♦ 6 decembrie 1859. 140 de ani de la nașterea lui **Nicolae Petrașcu**, prozator, critic literar și de artă (6.12.1859 - 22.05.1944)

♦ 6 decembrie 1894. 105 ani de la nașterea pictorului **Henri Catargi** (6.12.1894 - 1976)

♦ 7 decembrie 1894. 105 ani de la nașterea dramaturgului **Ion Luca** (7.12.1894 - 1.02.1972)

♦ 8 decembrie 1879. 120 de ani de la nașterea lui **Wallace Stevens**, poet american (8.12.1879 - 11.08.1955)

♦ 9 decembrie 1934. 65 de ani de la moartea poetului **George Boldea** (16.05.1905 - 9.12.1934)

♦ 9 decembrie 1919. 80 de ani de la nașterea dirijorului și compozitorului **Sile Dinicu**

♦ 10 decembrie 1934. 65 de ani de la nașterea actriței **Leopoldina Bălănuță** (10.12.1934 - 15.10.1998)

♦ 12 decembrie 1799. 200 de ani de la nașterea pictorului rus **Karl Pavlovici Briullov** (12.12.1799 - 1852)

♦ 12 decembrie 1929. 70 de ani de la nașterea scriitorului **Marin Bucur** (12.12.1929 - 5.02.1994)

♦ 12 decembrie 1939. 60 de ani de la nașterea scriitorului **Tudor Octavian**

♦ 13 decembrie 1879. 120 de ani de la nașterea scriitorului **Mihail Lungianu** (13.12.1879 - 21.01.1966)

♦ 13 decembrie 1799. 200 de ani de la moartea lui **George Washington**, general și om politic american, primul președinte al SUA, între anii 1789 - 1797 (22.02.1732 - 13.12.1799)

♦ 14 decembrie 1869. 130 de ani de la **inaugurarea Universității din București**

♦ 14 decembrie 1909. 90 de ani de la nașterea pictoriței **Eugenia Ștefănescu**

♦ 14 decembrie 1914. 85 de ani de la desfășurarea congresului extraordinar al "Ligii pentru unitatea culturală a românilor", care hotărăște schimbarea denumirii sale în **"Liga pentru unitatea politică a tuturor românilor"**

♦ 15 decembrie 1914. 85 de ani de la nașterea compozitorului **Gheorghe Dumitrescu**

♦ 15 decembrie 1924. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Ferenc Papp**

♦ 15 decembrie 1929. 70 de ani de la **apariția**, la Iași, a revistei bilunare **"Cuvinte literare"**

♦ 15 decembrie 1939. 60 de ani de la nașterea poetei **Smaranda Jelescu**

♦ 16 decembrie 1894. 105 ani de la moartea lui **Alexandru Orăscu**, arhitect, inginer și matematician, participant la Revoluția din 1848 (30.07.1817 - 16.12.1894)

♦ 16 decembrie 1924. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Zoltán Hajdu**

♦ 16 decembrie 1944. 55 de ani de la **reapariția** ultimei serii a revistei **"Bilete de papagal"**, director, Tudor Arghezi (revista și-a încetat apariția la data de 12 februarie 1945)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

♦ 16 decembrie 1964. 35 de ani de la **inaugurarea Muzeului Operei Române**

♦ 16 decembrie 1989. 10 ani de la **declanşarea Revoluţiei Române în Timişoara**, primul oraş care s-a ridicat împotriva dictaturii lui Nicolae Ceauşescu

♦ 18 decembrie 1874. 125 de ani de la naşterea lui **Radu D. Rosetti**, poet, dramaturg şi memorialist (18.12.1874 - 1964)

♦ 18 decembrie 1879. 120 de ani de la naşterea lui **Paul Klee**, pictor şi desenator german de origine elveţiană (18.12.1879 - 29.06.1940)

♦ 18 decembrie 1929. 70 de ani de la naşterea ziaristului **Dionisie Şincan**

♦ 18 decembrie 1989. 10 ani de la moartea poetului **Franz Liebhard** (6.06.1899 - 18.12.1989)

♦ 20 decembrie 1854. 145 de ani de la naşterea lui **Ioan Nădejde**, publicist şi istoric al dreptului (20.12.1854 - 29.12.1924)

♦ 20 decembrie 1929. 70 de ani de la naşterea poetului **Alexandru Căprariu** (20.12.1929 - 4.02.1988)

♦ 20 decembrie 1934. 65 de ani de la naşterea sculptorului **George Apostu**

♦ 20 decembrie 1944. 55 de ani de la moartea lui **Nicolae Cartojan**, istoric literar (4.12.1883 - 20.12.1944)

♦ 20 decembrie 1439. 560 de ani de la **atestarea documentară a oraşului Râmnicu Sărat**

♦ 21 decembrie 1639. 360 de ani de la naşterea lui **Jean Racine**, dramaturg francez (21.12.1639 - 21.04.1699)

♦ 21 decembrie 1894. 105 ani de la naşterea lui **Constantin Argeşeanu**, poet şi traducător (21.12.1894 - 19.01.1964)

♦ 21 decembrie 1904. 95 de ani de la **apariţia** ziarului **"Dimineaţa"**

♦ 21 decembrie 1919. 80 de ani de la naşterea scriitorului **Jean Grossu**

♦ 22 decembrie 1889. 110 ani de la naşterea poetului **Nichifor Crainic** (22.12.1889 - 21.08.1972)

♦ 22 decembrie 1894. 105 ani de la naşterea compozitorului **Mihail Andricu** (22.12.1894 - 4.02.1974)

♦ 22 decembrie 1944. 55 de ani de la naşterea poetului **Dan Mutaşcu**

♦ 22 decembrie 1989. 10 ani de la **declanşarea Revoluţiei Române în Bucureşti**, care a dus la înlăturarea regimului Nicolae Ceauşescu

♦ 22 decembrie 1989. 10 ani de la **apariţia** ziarului **"Libertatea"**, primul ziar al Revoluţiei Române

♦ 23 decembrie 1924. 75 de ani de la naşterea poetului **Ion Trandafir**

♦ 23 decembrie 1949. 50 de ani de la **inaugurarea Muzeului Judeţean Harghita din Miercurea-Ciuc**

♦ 23 decembrie 1524. 475 de ani de la moartea lui **Vasco da Gama**, renumit navigator şi explorator portughez (1460 - 24.12.1524)

♦ 24 decembrie 1854. 145 de ani de la naşterea actriţei **Aristizza Romanescu** (24.12.1854 - 4.06.1918)

♦ 24 decembrie 1924. 75 de ani de la naşterea pictorului **Dorian Szasz**

♦ 24 decembrie 1949. 50 de ani de la naşterea actorului şi prozatorului **Mircea Diaconu**

♦ 24 decembrie 1979. 20 de ani de la moartea poetului **Ion Bălan** (21.01.1909 - 24.12.1979)

♦ 25 decembrie 1899. 100 de ani de la naşterea lui **Humphrey Bogart**, actor american de film (25.12.1899 - 14.01.1957)

♦ 25 decembrie 1909. 90 de ani de la moartea lui **Ion Rusu-Şirianu**, publicist şi om politic (1864 - 25.12. 1909)

♦ 25 decembrie 1919. 80 de ani de la naşterea lui **Horia Deleanu**, scriitor, critic literar şi teatral, traducător

♦ 25 decembrie 1944. 55 de ani de la **apariţia**, la Turnu Severin, a revistei bilunare **"Provincia"**

♦ decembrie 1784. 215 ani de la tragerea pe roată a lui **Horea şi Cloşca**, doi dintre conducătorii Răscoalei de la 1784

♦ 28 decembrie 1874. 125 de ani de la naşterea lui **Francisc Iosif Rainer**, medic anatomist şi antropolog (28.12.1874 - 5.08.1944)

♦ 29 decembrie 1899. 100 de ani de la naşterea lui **Radu Vulpe**, arheolog şi istoric al antichităţii

♦ 29 decembrie 1919. 80 de ani de la **ratificarea**, de către Parlamentul României, a **Unirii Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei cu România**

♦ 29 decembrie 1924. 75 de ani de la moartea lui **Ioan Nădejde**, publicist şi istoric al dreptului (20.12.1854 - 29.12.1924)

♦ 29 decembrie 1989. 10 ani de la moartea lui **Hermann Julius Oberth**, matematician român de origine germană (25.06.1894 - 29.12.1989)

♦ 30 decembrie 1819. 180 de ani de la naşterea scriitorului german **Theodor Fontane** (30.12.1819 - 20.09.1898)

♦ 30 decembrie 1894. 105 ani de la moartea lui **Ion Păun-Pincio**, poet şi prozator (17.08.1868 - 30.12. 1894)

♦ 30 decembrie 1904. 95 de ani de la naşterea lui **Dmitri Kabalevski**, muzicolog, compozitor, pianist şi dirijor rus

♦ 30 decembrie 1944. 55 de ani de la moartea scriitorului francez **Romain Rolland** (29.01.1866 - 30.12.1944)

♦ 31 decembrie 1889. 110 ani de la moartea lui **Ion Creangă** (10.06.1839 - 31.12.1889)

NOTĂ: Rubrică realizată de colectivul *Serviciului Bibliografic* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Redacția "Biblioteca Bucureştilor" urează cititorilor şi colaboratorilor săi:

"LA MULȚI ANI!"

2000

Contents

Romania's National Day 2

Paul Cernovodeanu – Foreign Travellers during the Time of the 1848 Revolution, the Crimean War, and during the Time before the Union of the Principalities 6

Ana Maria Orăşanu – Old Bucharest Buildings: The Central University Library 10

Valentin Turlan – Romanians in Ottoman Empire Histories published in 17th and 18th – Centuries Europe 11

Florin Preda – Learning Book 13

In Memoriam: Zaharia Stancu

Alexandru Balaci – Evocation 14

Fănuş Băileşteanu – Zaharia Stancu and the "Azi" Review 16

Corneliu Vadim Tudor – 50 20

Teofil Bălaj – Repairs of the "Infinite Column" (IV) 22

Jan Boman – The Stockholm Public Library 23

Teofil Bălaj – An Ordinary Sunday 26

*** Marghita Naumescu – Painting 28

*** Exhibition: "Alexandru Vlahuță and His Time" 28

*** Symposium Dedicated to the Great 1918 Union 29

*** Poetry Contest 30

*** Book Launching 31

*** A Poetry Book 32

*** The British Council in Braşov 33

*** New Books 34

The Calendar of Cultural Events – December 1999 37

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4,
sector 1, cod poștal 79711
Tel/Fax: 211.36.25
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA

Secretar general de redacție: Teofil BĂLAJ
Secretar de redacție: Iulia MACARIE

Culegere text: Irina BĂLAN
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA
„BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **„Biblioteca Bucureștilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE

ANUNȚ FOARTE IMPORTANT

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Municipală București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **„BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"**.

Costul unui număr este de 15.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) - 8 $ per exemplar

Tipărit la Tipografia "Semne"

Redacția revistei "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR" respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

JEAN RACINE

1639 - 1699

360 de ani de la naştere

"Parcurgînd tabloul vicisitudinilor umane conturate de către Racine, ai impresia că te-ai rătăcit în parcurile abandonate ale Versailles-ului; ele sînt vaste şi triste; dar în singurătatea lor poţi distinge mîna sigură a artelor şi vestigiile grandorii".

Chateaubriand

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

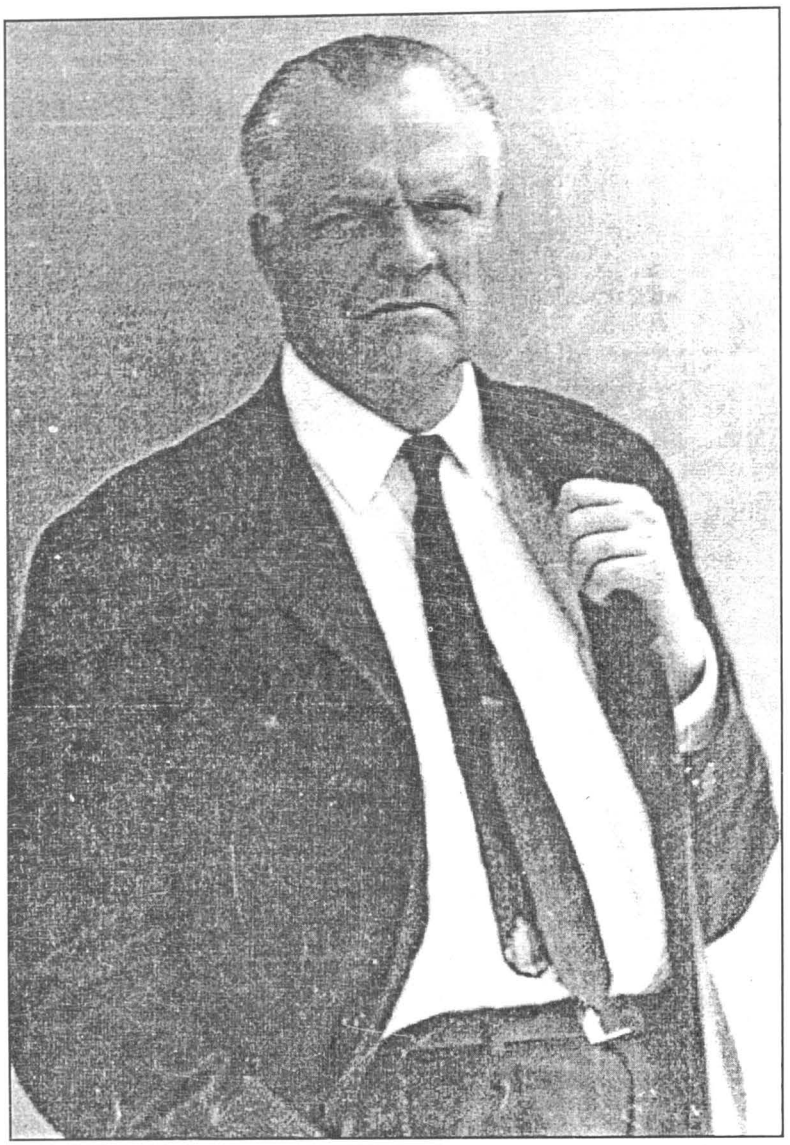

ZAHARIA STANCU

1902 - 1974

25 de ani de la moarte

"- Avem mulți morți la cimitir, mamă?
- Aproape tot cimitirul e plin cu neamurile noastre. Mai e ceva: fiecare nevastă, afară de a dintâi, a venit în casa lui bunicu-tău cu copiii de la alt bărbat, așa că prin casa asta au trecut mai mult de douăzeci de copii, atâția frați și surori a avut taică-tău. Neamuri: sute, unii mai trăiesc, alții au murit. Până la urmă murim toți…
- De ce murim, mamă?
- Tot ce se naște moare, Darie. Iarba trăiește o vară. Răsare primăvara și se veștejește toamna. Iarna putrezește sub zăpadă. Copacii trăiesc cât omul, unii mai mult decât omul… Fluturii numai câteva zile".

Desculț

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro